Пётём тёнчери пролетарисем, пёрлешёр!

1938 АПРЕЛ 4 ПУНТИКУН 77 (4890)-мёш №

ЧĂВАШ КОММУНЁ

21-мёш çул тухат • ПСК(б)П Чăваш Обкомёпе Тёпёстăвкомён хаçачё • Пёр №-рё 10 пус

РЕДАКЦИПЕ КАНТУР АДРЕСЕ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати
ТЕЛЕФОНСЕМ: Редактăрăн 0—67; Ред. заместителён 0—88; Редакци секретарён 4—40; Дежурнайăн 6—23

Коллективизаци ёçне вăйлатса пырар

Октябёрти Социалисёмла Аслă Революци 19 çулхи ёçшăнисене темиçе ёнёçсем хушши тÿссе пурăннă пусмăрлăхпа асаплăхран хăтарчё. Коммунисла партин йёртее пынине, пётём рабочи класс йёртее пынине Совет Союзёнчи ёçхрестьенсем социалисёмла пурнăç, телейлă те савăнăçлă пурнăç çулё сине сирёпшён тăнчёç. Çитём çул ытла ăнтё вёсем хăйсемшён, хăйсен ывăлё-хёрёсемшён, вёсен тухтăлă пуласлăхёшён ёçлеççё. Вёсене пусмăртаканскер вёсенчен мăшкăлланаскер, вёсен йунне ăмкеннисем халё ăнтё çук, пиçкăçан та пулмёç.

Совет власё хрестьенсене ирккёй пачё. Совет власё хрестьенсене ёлёк улăштăçсемле патша-тарăнсем тытса тăнă 150 мёлйун гектар чи лайăх сёре ÿсă курма пачё. Совет власё хрестьенсене сёршер пин трактăрсем, вунпаар пин комбайнсем парса пулăшрё. Совет власё хрестьенсене укçа-тенкё, тăвар парса пулăшрё, кулăгрăлă та тулăх пурнăç çулёне илсе пырат. Совет власё хрестьенсемшён пётём вăй-хăвата хурса ёçлет, вёсен ырă пурнăçне тата çитё пулăслăхне мён пур тăшманлăнчен сăхласа тăрат. Мёншён тесен, рабочи класс ёçхрестьенёсемне çирёп союз тунине кăна татăкланăх çёнтерме пултарат.

Совет хрестьенёсем умёнче çул тăкăр та çÿл. Вăл çул — социалисём çулё, колхозлă пурнăç çулё. Çак çул кăна хрестьенсене телей пачё, çак çул кăна хрестьенсене асаплăхпа пусмăрлăхран ёмёрлёхех хăтарчё. Çавăнпа та совет хрестьенё вăл çул сине сирёпшён тăрса, рабочи класпа алла-аллăн тытăнса коммунисём патнелле хăйăлăн утат. Совет хрестьенё тёлет: „вак хуçалăхпа пушаласкан тухма çук"... „Ёнёр ёлёкки пекех вак хуçалăхёсенче ларсан, ирёклё гражданёсем пулса ирёклё сёр сине пулин те, пирён умра çапах та тÿрлёрех пётсе ларас хурăшлăх тёрё" (Ленин). Ертелпе пёрлешсе, йăтăнăлăхпа ёçлесен кăна сирёп ёмёрлё чурăлăхран тухма пултаратпăр.

Çак пёртен-пёр тёрёс çул сине, колхозлă çул сине, Совет Союзёнчи пётём хрестьенсенчен 93 процентё тăрат. Пётём акăнакан сёртен 99,1 процентне колхозсем ака тăраççё. Вăл ÿсём—пушай çулсем хушши кёрешсе илнё ÿсём. Вăл ÿсём—пирён халăхçăлăхёшён социалисёмла система татăкланăх çёнтерине пётём витёмлён те ÿçăн кăтартса парат. Вăл ёнтё — колхозлă хуçалăх сёрёссине пёртен-пёр пус пулса тăракан çулăх, пулинне пёлтерет.

Анчах ирёклё ÿсёмсене пуç савăрăмала мар. Пирён йăланах Сталин йăнăташ сăмахёсене асра тытмала: „Ёнёр колхозсене пула чухăнсене вăтамсен çулёнче тăран сёклеме пултартăмăр. Сакă питё те лайăх. Анчах унпах сахал. Пирён халё татах тепёр утăм малалла йăрса пухмала, вара пур колхозниксене те,—чухăнсем пулинене те, вăтамсем пулинене те,—пуйăн пурăлакансен çулёнчё тăран сёклемеле. Сакна тума май пур, кирек-мёнле пулсан та тăвасах пулăт пирён çакна". Колхозниксене пуйăн пурăнакан туса, колхозсене большевикла колхозсем тумала. „Ăна тума халё нёр сакă кăна кирлё—колхозпа пётём кăмăлтан, тÿрё ёçпе-мёле, трактăрсемне тата машинăсемпе пёлес, тёрёс çул курмала, сёре тёрёс ёçлемеле, колхоз пурăнăхне ёнăламала" (Сталин).

Çавăнпа пёрлеп пирён сакна та йăлан асра тытмала: Совет Союзёнче, сёршер пин хрестьен хуçалăхёсем халё пёччен хуçалăхпа пурăнаççё. Вăл хуçалăхсем ваъăн пирён колхоз алăкёсем йăланаçуçă пулмала, вёсене йёртее пымала. Ку тёлёнпен Сталин йăтăнăн колхозниксудариксен пёрремёш сёнёрёне калланине манмала пар: „Ёнёр колхоза илнё чухне ёçе тёпён пăхса илессине хирёç мар. Анчах ёнёр пур йёдиноличниксемшён те, вёсен мёнлине, камне пăхмасёпах колхоза кёмёли çула хушшине хирёç" (Сталин).

Çак задачăна, калас пулăт, пирён республикăри партине советăн хăшпёр организацийёсем, ушрăмăнах сёрёс организёсем манса тăнăрах та ăнтё. Вёсем: „хрестьенсене колхоза, кёртсе сиктертёмёр, çавăла вара мён-киреки, ăçта-ăçта пулсан, хăйăккăн вырăса каяма та пулăт" тесе, колхоза кёмёли халăх хушăнна пек ăнланнă. Колхозсем организацилеш май йăлти коммуниссен ответлăхё ÿсинче, колхоз тулашнёче пиншер пёччен хуçалăхсем пурăннине вёсем курман, йе курасшăн та пулман. Вёсем класс кёрешёнё халё те пыни сиплен, пирён тăшмансем йăлашки вăйёсенпе пухса колхозсене хирёç кёрешни сиплен мар.

Чăваш республикинче пётём хрестьенсенчен 23,8 процентё пёччен хуçалăхпа пурăннине çапăнпа йăлантăраса памасан, мёнпе йăлантăраса пама пулат-ха тата?

Сёрёç комиссариатёнче ёлёкрех ларнă буржуазла-националисем, сăтăрçăсем коллективизаци процентне çталаса ÿстерçе кăтартни, ăна 81 процента çитёрни, çапла майпа колхоз йăхăмне лăпланăраса лартма тăрăшни палла мар-и тата.

Анчах буржуазла-националисен сăтăрçа ёçёнё йăлашкисене пётерес тёлённе ёçлемё сёрёç комиссариачён хаçлăх руководстви те пачах та тытăнман-ха. Çăмахран, сёрёç комиссариатёнче тёрёс сведенисем те пама пултараймаççё—сёрёç комиссарён заместителё республикăра коллективизаци процентё 75,8 процент, тесе статистика палё—76,2 процент тесе ÿкётлет (халăх хуçалăх учочён тытăмё тата 73,5 процент тесе систетет). Ку хыççăн, практикала ёç мёнле тăни пиртен-сăмах та пама пултараймаст; вăл ёç ни-сăмах та пама пултараймаст; вăл ёç вырăнта мёнле тăни сиччен тёплён-тёплекен сын сёрёç комиссариатёнче çуç.

Çавăнпа ăнланмала та ăнтё, районсенчи сёрёç органёсем те ку тёлёпне çав тери йăнăх ёçлеççё, йе пачах та ёçлемеççё. Уйрăмăнах Шăмăршă районён руководстви пите те чунсăр. Районри Хресченсем мён пурё те 69,5 процент кăна колхозпа тăраççё пулни те, 1937 çул хушшинче, сёрёç комисоариачё пёлтернё тăрăх, пётём районёне шăпах 13 хуçалăх колхоза илнё. Телейлеле, мёнле чунсăр, мёнле бÿрократăнаса кайнă сыпсем ёçлеççё пулё çак районри сёрёç органёсенче!

Пăтăрлел районёнче коллективизаци 67,1 процент кăна пуянинчен те нимён те телёнмели çук. Кунта колхозниксемпе йединоличниксем хушшинчи сыхăнусене сивёлтеминче, вёсем хушшинче хирёç сарлине тёл пулма пулат. „Хунав" колхоз председателё Зайцев йăтăнăп йединоличниксене колхоза илессине хирёç тăрат, колхозниксен хушшинче те савăнпек кăмăл-шухăш сарат. Ёççапа тата итти йăлсене те йединоличниксем хушшинче ăнланторуллă-массăлă ёçе туса пымаççё. Йединоличниксем вёсем пулас колхозниксем иккенне, вёсем сине ашă кăмăлпа тата тимлёх пăхма кирлине çак районра ăнланмаççё.

Кунта çакна та асăрхаттарасе хăвармала. Чылай колхозсенче колхоза кёме пăтса панă çынсем ăнланнă пулăт вăхăт хушши пăхса тухмасăр ураринсем, колхоза илнё чухне, уйрăмăнах калăпăр илнё чухне йăлăхусăлăх ертелён ÿставне тёпёнмён пăлăрат. Çăмахран, Пăрачкăв районёнче 1937 çулта 401 хуçалăха колхозпан кăларса йăнă (хăйсен ирёкёпне çавăн чухнех ниçăçан та тухма пултарайманнисёр), Турхан районёнче—129, Тутаркас районёнче—126 хуçалăха. Çак хуçалăхсен хушшинче тёрёс мар кăларнисен хисепё чылай пысăкки пирки иккёленмели çук, ун сине тимлёнрех çавăрăнса пăхни кăна кирлё. Шел ёнтё, чылай сёрёç органёсем хăйсен пёртен-пёр задачине—йăлăхусăлăх ертелён ÿставне тёпёнтё те пётёмёшпех пурăнăçа кёртессине — тирёсшине туса пыраççё.

Çуркăни çитсе кёрччен çак чи кирлё сёре пирён пысăк ушăнусем тумала. Килес çуркăни вăхăтёнче, РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Советёсен суйлав кампанийё вăхăтёнче колхоз йăхăмне çÿлё пырăна сёмлеси, хамăр ордёнлă республикăна малта пыраканскер республикăсемпе обăйсен ретне илсе тухасси—калама çук пысăк та числă ёç. Çав ёçе туса пымала пире ăнлантарулă-массăлă ёçе анлăн сарса йăнăп, йăлти коммунисен хăйсен пысăк ответлăхне тарăнăн ăнланса илпи, йăлашкинчен, партине советăн организацийёсене çирёплетесси, партине советăн организацийёсем манса хăварнă та ăнтё. Вёсем: „хрестьенсене колхоза, кёртсе сиктертёмёр, çавăла вара мён-киреки, ăçта-ăçта пулсан, хăйăккăн вырăса каяма та пулăт" тесе, колхоза кёмёли халăх хушăнна пек ăнланнă. Колхозсем организацилеш май йăлти коммунисен ответлăхё ÿсинче, колхоз тулашнёче пиншер пёччен хуçалăхсем пурăннине вёсем курман, йе курасшăн та пулман. Вёсем класс кёрешёнё халё те пыни сиплен, пирён тăшмансем йăлашки вăйёсенпе пухса колхозсене хирёç кёрешни сиплен мар.

Чăваш республикинче пётём хрестьенсенчен 23,8 процентё пёччен хуçалăхпа пурăннине çапăнпа йăлантăраса памасан, мёнпе йăлантăраса пама пулат-ха тата?

Сёрёç комиссариатёнче ёлёкрех ларнă буржуазла-националисем, сăтăрçăсем коллективизаци процентне çталаса ÿстерçе кăтартни, ăна 81 процента çитёрни, çапла майпа колхоз йăхăмне лăпланăраса лартма тăрăшни палла мар-и тата.

Анчах буржуазла-националисен сăтăрçа ёçёнё йăлашкисене пётерес тёлённе ёçлемё сёрёç комиссариачён хаçлăх руководстви те пачах та тытăнман-ха. Çăмахран, сёрёç комиссариатёнче тёрёс сведенисем те пама пултараймаççё—сёрёç комиссарён заместителё республикăра коллективизаци процентё 75,8 процент, тесе пёлтерет, çав сыртрах, тепёр пулăмре, статистика палё—76,2 процент тесе ÿкётлет (халăх хуçалăх учочён тытăмё тата 73,5 процент тесе систетет). Ку хыççăн, практикала ёç мёнле тăни пиртен-сăмах та пама пултараймаст; вăл ёç ни-сăмах та пама пултараймаст; вăл ёç вырăнта мёнле тăни сиччен тёплён-тёплекен сын сёрёç комиссариатёнче çуç.

Çавăнпа ăнланмала та ăнтё, районсенчи сёрёç органёсем те ку тёлёпне çав тери йăнăх ёçлеççё, йе пачах та ёçлемеççё. Уйрăмăнах Шăмăршă районён руководстви пите те чунсăр. Районри Хресченсем мён пурё те 69,5 процент кăна колхозпа тăраççё пулни те, 1937 çул хушшинче, сёрёç комисоариачё пёлтернё тăрăх, пётём районёне шăпах 13 хуçалăх колхоза илнё. Телейлеле, мёнле чунсăр, мёнле бÿрократăнаса кайнă сыпсем ёçлеççё пулё çак районри сёрёç органёсенче!

Пăтăрлел районёнче коллективизаци 67,1 процент кăна пуянинчен те нимён те телёнмели çук. Кунта колхозниксемпе йединоличниксем хушшинчи сыхăнусене сивёлтеминче, вёсем хушшинче хирёç сарлине тёл пулма пулат. „Хунав" колхоз председателё Зайцев йăтăнăп йединоличниксене колхоза илессине хирёç тăрат, колхозниксен хушшинче те савăнпек кăмăл-шухăш сарат. Ёççапа тата итти йăлсене те йединоличниксем хушшинче ăнланторуллă-массăлă ёçе туса пымаççё. Йединоличниксем вёсем пулас колхозниксем иккенне, вёсем сине ашă кăмăлпа тата тимлёх пăхма кирлине çак районра ăнланмаççё.

Кунта çакна та асăрхаттарасе хăвармала. Чылай колхозсенче колхоза кёме пăтса панă çынсем ăнланнă пулăт вăхăт хушши пăхса тухмасăр ураринсем, колхоза илнё чухне, уйрăмăнах калăпăр илнё чухне йăлăхусăлăх ертелён ÿставне тёпёнмён пăлăрат. Çăмахран, Пăрачкăв районёнче 1937 çулта 401 хуçалăха колхозпан кăларса йăнă (хăйсен ирёкёпне çавăн чухнех ниçăçан та тухма пултарайманнисёр), Турхан районёнче—129, Тутаркас районёнче—126 хуçалăха. Çак хуçалăхсен хушшинче тёрёс мар кăларнисен хисепё чылай пысăкки пирки иккёленмели çук, ун сине тимлёнрех çавăрăнса пăхни кăна кирлё. Шел ёнтё, чылай сёрёç органёсем хăйсен пёртен-пёр задачине—йăлăхусăлăх ертелён ÿставне тёпёнтё те пётёмёшпех пурăнăçа кёртессине — тирёсшине туса пыраççё.

Çуркăни çитсе кёрччен çак чи кирлё сёре пирён пысăк ушăнусем тумала. Килес çуркăни вăхăтёнче, РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Советёсен суйлав кампанийё вăхăтёнче колхоз йăхăмне çÿлё пырăна сёмлеси, хамăр ордёнлă республикăна малта пыраканскер республикăсемпе обăйсен ретне илсе тухасси—калама çук пысăк та числă ёç. Çав ёçе туса пымала пире ăнлантарулă-массăлă ёçе анлăн сарса йăнăп, йăлти коммунисен хăйсен пысăк ответлăхне тарăнăн ăнланса илпи, йăлашкинчен, партине советăн организацийёсене çирёплетесси, партине советăн организацийёсем манса хăварнă та ăнтё. Вёсем: „хрестьенсене колхоза, кёртсе сиктертёмёр, çавăла вара мён-киреки, ăçта-ăçта пулсан, хăйăккăн вырăса каяма та пулăт" тесе, колхоза кёмёли халăх хушăнна пек ăнланнă. Колхозсем организа-

Çар училишчисене вёренме илесси

Апрелён 1-мёшёнче Рабочисемпе Хресченсен Хёрлё Çарён çёр çинчи çар училишчисене зайăвленисем илме пуçланă.

Ирхине ирех Мускаврё районри çар комиссариачёсенче çамрăксем хавассăн пухăнса тăнă. Пирён тăван сёршывăн çёршер çамрăк патриочёсем, хёрлё çарăн командирёсем пулма чёререн çунакансем, çак кун çар шкулёсене кёме заявленисем илсе пыпа. Нумай çамрăк москвичен çар комиссари ачёсене шкулсене кёмели условисем çинчен ыйтса пёлме пынă. Весем хăйсене интереслентерекен пур ыйтусем тăрăх та ответ илнё.

Сталин йăчёпе тăракан автосаватри фрезеровщик Анкудинăв йулташ, Таганск районён çар комиссариатне пана заявленире çапла çырат: „Мана артиллери çар училишчине илме ыйтатăп. Хёрлё Çарăн командирён хисеплё йăтне илессишён хамăн пётём вăйа пама пулатăп",—тенё.

(ТАСС).

ССР Союзён Обороние тёрексетмели займăн малтанхи тиражёсем

ССР Союзён Финанс Халăх Комиссариачё кăсал ССР Союзён Обороние Тёрексетмели займ тăрăх выльăсен 4 тиражне иртермели срукенле çирёплетнё.

Выльăсен пёрремёш тиражё иккёнче 5-мёшпе 6-мёшёнче Минскра пулса иртет. Иккёмёш тиража июньăн 11-мёшпе 12-мёшёнче Сталинскра, виççёмёшне—сентябрён 11-мёшпе 12-мёшёнче Одессăра, тăваттăмёшпе—декабрён 11-мёшпе 12-мёшёнче Рăзаньре туса иртеççё.

Рабочисемпе служăщăнчисем займ сыпăнăç ушкăна апрелён иккёмёш çурăлăхёнчи ёççукпине илнё чухне тÿлеве татаççё. Йулашки ушкине тÿлесен займ сыпăнăç кашни çынпах вăл мён чухлё çын сыпăннă чухлё займ облигацине парасçё.

Праçник чухнехи пек илемлетнё Хёрлё Çар Суртёнче папанинецсене кётсе илме Киёв гарнизонёнчи бойецсем, командирсемпе политработниксем пухăнаççё.

Папанин йулташ сăмах калама пуçласан хăйăлă пётём халăх хёпёртесе алă çунă. Папанин йулташ хăйăлă та паттăр поъарниксен пăр çинчи пурăçё çинчен тёплен каласа кăтартнă.

Кренкёл йулташ Киёври атăпушмаксем тăвакан 4-мёш çапăрăкра пулнă. Хапăрăкри митингра икё пин рабочи ытла пухăннă.

П. П. Лебедёв-йăчёпе тăракан артиллери çунилинчинче кÿрсанттем, краснознамённёсем, командирсемпе политработниксем апрелён 2-мёшёнче Федăрав йулташпа тёл пунă. Вёренÿри отличниксенчен залра хисеплё караул тăратна.

Апрелён 2-мёшёнче вырăс драмин театрё сыртёнче паттăр поъарниксем хулари комсомолёсен активён пухăвёçне пулнă. Çамраксем Çурçёр поъусне çёнсе илнё мухтавлă папанинецсене тăвăллăн саламласа кăшкăрса кётсе илнё.

(ТАСС).

Çёршыв республикăсен Верховнăй Советёсене суйлама хатёрленет

Башкир республикинчи колхозсенче РСФСР Конституцине, çавăн пекех тата çёнё суйлав саккуне вёрреммели кружоксем тăваççё. Бирски Угуевски йăлсоветёнчи колхозсенчи 16 кружокра Конституцине суйлав саккуне 534 колхозник вёреннеççё. Вăл кружоксене ССР Союзён Верховнăй Советне суйлаий вăхăтра, хăйсене паъартна чи лайăх агитатăрсем йёртсе пыраççё.

Башкир республикинчи Иглински районри Кармаскалински йăлсоветра учительсен активне хутла пилмен 440 çынна майăн 1-мёшне вёрентсе кăларма, пуçлă. Халё районри кашни учитёл кашни вунă ялти хушшинче суйлав саккуне вёрентес ёçе йёртсе пырат.

РСФСР Верховнăй Советне суйлама М. И. Калинин йăчёпе тăракан дивизинчи кашни красноармейён, командир тата политработник активлă хатёрленет. Весем РСФСР Конституцине суйлав саккуне вёреннеççё. Подразделенисенче пуласпа суйлав кампани çинчен хаçатсем вуласçё, калаçусем тÿса иртеççё. Хăшпёр чаçсене конституци пунктисем уçнă.

(ТАСС).

Совет Союзё тăрăх

◇ Краснодар крайёнчи Тимашевск тёшшăр совхозён трактăрисем Солодкий йултăш трактăрне ёçлеççине сёнё рекорд тунă. Вăл „ЧТЗ" трактăрпа пёр кунта 216 гектар акса нормăна 432 процент тултарнă.

◇ Курск облаçёнче мамăит шăммипи тупнă. Сёмён йăхăннисёр хёрринче йăхăнса анна вырăнта 4—5 метр тарăнăшёнче шăкăк мамăитăн пусне, шăлёсене,сурăан шăмăсене т. ыт. те тупнă. Кашни шăлё 10 килограмма йăхăн-тăкăл.

◇ Кăçал Воронёжри йăлхуçалăх институчё 25 çул тултарать. Институт çав 25 çул хушшинче сёршёр пин 1,687 агроном, 1,375 инженерсемпе механиксем тата йăлхуçалăхри ытти специалисёсене сёршёр çын вёрентсе кăларнă. Ана уçнă чухне 95 студент пулнă, халё унта 1,050 çын вёренет.

(ТАСС).

ЙУТ ÇЁРШЫВСЕНЧЕ

Муссолини хăратаç

Фашисла Итали правительствин йуçăлхё Муссолини мартăн 30-мёшёнче сенатра Итали вăрçа хатёрленни çинчен пысăк сăмах тухса калана.

Итали урса кайсах вăрçа хатёрленчи çинчен Муссолини пин тунмасăрах калаланă. „Вăтаçёр тинёсён центрти тата экватуçăçёнчи пайёнче Италин мён пур баъисене пысăк операцисем ваъăн хатёрлесе çитернё ёнтё, çавăн пекех тата пит те пысăк вăйпа сиксе çурăлса кайман йăпалаçех запасёсене" хатёрлеё;—тесе каланă вăл.

Муссолини вăрçана хăратнă, çав вăрçара ăнланса калама çук пысăк выран йышăнмала. „Ёнё халех ёнтё пурне те çапла калатăп: пысăк мар центресене йалсене пурăнма хуçакансем пайăх ёç тăваççё, тетёп"—тесе йётарнă вăл.

Итали Испанире интервенци тунине Муссолини уçăнах йышăннă.

Ăнтăн хаçачё „Цйуç кроникă" çапла çырат: Муссолини çакăн пек хăратаса Англине хăй майăл çавăрасшăн, çапла тунине вара хаçхи вăхăтра Англине Итали хушшинче пулса пыракан калăçусенче Итали хăйне ваъăн ÿсăлăрах ретлă-ăстатсем тупасшăн.

Франци хаçачё „Ёвр" кăтартса панă тăрăх, Итали çёнё вăрçа хатёрленет. Ретлерăрах тăракансене нумай çынна çар çёнё вёрентне пухăнă. Германирен Австри урлă çар спарйăженийёсем чылай пынă. Граждансла аеропортсенчен çар аеродромёсем тăвасси çинчен приказ панă.

(ТАСС).

Испанири фронтсенче

Апрелён 1-мёшёнче пăлхавçасем, Лерида йăтăл хула çине (хёвелтухăç фрончё) сывлăшпан бомбăсем пăрахса хыттăн тапăнма хыççăн, республиканецсен çав районри оборони линийёсем çине атакă тунă. Республиканецсем сиплёнчех контрнаступление кÿсса, пăлхавçасене йăвăр çухатуçсем тутарнă.

Аъканисран кăнтăрла хёвелтухăçнелле республика çарёсем Монройран тухса каяна. Аъкорис районёнче республика çарёсем цăлхавçасен атакисене сирсе пăрахнă. Пăлхавçасем кайăла чакаççё.

Центрти фронтра республиканецсем Гвадалахарă районёнче йăлăн наступлени туса пыраççё. Апрелён 1-мёшёнче республика çарёсем 12 километр ытла мелала кайна. Сасартăк, кётмен çёртен наступлени тунипе, пăлхавçасем республикă çарёсене хирёç тăрайман та темелле.

Ку районра республиканецсем чылай пунктсене йышăннă.

Апрелён 1-мёшёнче пăлхавçасен самолётёсем Вăтаçёр тинёс çырăнёсенчи Испани хулисемпе йăлесем çине çёнёрен бомбăсем пăрахнă.

Тытăкăна лекнё Итали ăотчикё кăтартса пани

БАРСЕЛОНА, апрелён 2-мёш, (ТАСС). Испани пичче тытăкăна лекнё Итали ăотчике Подлки Вино кăтартса панине пичетлесе кăларнă. Ăотчик çапла каçаса панă хăй службăра тăнă чăх командирё пёрр-хинче офицерсене пухăса авиаци министерстви тăрăх калăрпа Мус олини помощникен приказне илни çинчен пелтерне. Вăл приказ Италин çар ăотчикёсене Испанире вăрçма кайма хушнă.

1937 çулхи август уйăхёнче Италин м атăнхи икё эскадрилине Испанине йăнă. Унтан çёнё ескадрилийсем йăнă. Пилмелли вырăна каймали çул çинче тытăкăна лекнё ăотчик авиаци мастерскийёсем курнă. Вăл мастерскойсенче Италин специалисёсем ёçлене.

Итали авиацийё йышăнса илнё Испани аеродромёсенче Итали йăлавё вёлкёшет. Итальянецсем, тет ăотчик,—Испани комаидованинчен нихăçан та инменле приказ та илмен. Нимёçсем-те итальянецсем те хăйсен национальнăçен офицерёсен командипе тăраççё.

Çавăн пекех тата ăотчик çапла кăтартса панă: Муссолини йăлăе Бруно уйăх—уйăх çурă хушши Майорка утравёнче пулнă тата Барселонăна Валенси çинё бомбăсем пăрахнă çёре хÿтшăннă.

Тытăкăна лекнё Итали ăотчикё кăтартса пани

БАРСЕЛОНА, апрелён 2-мёш, (ТАСС). Испани пичче тытăкăна лекнё Итали ăотчике Подлки Вино кăтартса панине пичетлесе кăларнă. Ăотчик çапла каçаса панă хăй службăра тăнă чăх командирё пёрр-хинче офицерсене пухăса авиаци министерстви тăрăх калăрпа Мус олини помощникен приказне илни çинчен пелтерне. Вăл приказ Италин çар ăотчикёсене Испанире вăрçма кайма хушнă.

1937 çулхи август уйăхёнче Италин м атăнхи икё эскадрилине Испанине йăнă. Унтан çёнё ескадрилийсем йăнă. Пилмелли вырăна каймали çул çинче тытăкăна лекнё ăотчик авиаци мастерскийёсем курнă. Вăл мастерскойсенче Италин специалисёсем ёçлене.

Итали авиацийё йышăнса илнё Испани аеродромёсенче Итали йăлавё вёлкёшет. Итальянецсем, тет ăотчик,—Испани комаидованинчен нихăçан та инменле приказ та илмен. Нимёçсем-те итальянецсем те хăйсен национальнăçен офицерёсен командипе тăраççё.

Çавăн пекех тата ăотчик çапла кăтартса панă: Муссолини йăлăе Бруно уйăх—уйăх çурă хушши Майорка утравёнче пулнă тата Барселонăна Валенси çинё бомбăсем пăрахнă çёре хÿтшăннă.

Кёскен

● Сеутăра (Испани Марокки) сыпăнăвçёрекен газсем тăвакан савăт строительствине пысăк хăвăртăхпа тума пуçланă. Савăта Германи инженерёсем тăваççё.

● Испанин тёп полици управленийё кăсал рабочисене майăн 1-мёш праçникне уйăвлама чарнă.

● Франции депутатсен палатни тинёс комиссийне линейăла карапсен строительства планне сирёплетнё. Кашни карап шыва йăрсан 35 пин тонна шыв кёссе кăлармала йулать. Çавăн пекех тата планта пёр крейсёр, миноносёçсем, шыв айён сурекен кимёсем тата ытти суднăсем тума палăртнă.

Партин пурнăçĕ

Партин йертсе пыракан органĕсен суйласси

ПСК(б)П Тĕп Комитечĕ 1938 çулхи апрел уйăхĕнчен пуçласа йĕркеллĕн пĕрмаях çуралăхăнче çити таниăрта мĕн пур пуçламăш парторганизацийĕнче, районсенчи, хулаçенчи, округсенчи, облăçенчи, крайсенчи тата республикăсенчи парти организацийĕнче партин йертсе пыракан органĕсен суйлавĕсене иртерме йышăнчĕ.

Партин органĕсене йулашки хут суйланăпранна çулталăк иртрĕ. Çак вăхăт хушшинче партин пит те пысăккăн ӳсĕс тĕрекленчĕ. Сталинпа Тĕп Комитет йертсе пынине фашисăмăн троцкипа-бухаринла тата буржуала-националиста агентăсене çĕмĕрсе тăкас тата партине тăшманăсенчен тасатас тĕлĕшне кăлăма çук пысăк ĕç туса иртрĕмĕ. Ирт-нĕ çулталăк хушшинче парти ССР Сойуçĕн Верховнăй Совет суйлавне анăçлăн иртрĕмĕ. Коммунăссемне партире тăмăнăссем хăваттăлă сталинла блокĕ çĕнтерни большевикла партине халăх хушшинчи сăхлану тĕрекланине тата вăй сыхăнава никам та çĕмĕрме пултарăманнине пĕтĕм тĕнче умĕнче кăтартса пачĕ.

Çулталăк кăйарах, ПСК б)П Тĕпкомĕн Пленумĕнче тăна докладра Сталин йулташ партин командир кадрĕсен идеологилĕ тăрăнне тата вĕсен политикалă инçетхемне хăпартма кирли çинчен, çав кадрсем-хушшинче пысăкрах ĕç парасса кĕтсе тăракан çĕнĕ вăйсене кĕртме, çапла майпа вара йертсе пыракан кадрсене йышлатма" кирли çинчен калăрĕ. Йулашки çулталăк хушшинче пуннăр пин çĕнĕ çынсене— паха большевиксене, Ленин—Сталин ĕçне, халăх ĕçне чунтан-чĕререн йуратса туса пыракан çынсене партин йертсе пыракан ĕçне лартнă, вĕсем çав ĕ.е лайăх туса пыраççĕ. Çĕнĕ руководительсем партирен тăмăнниссине сыхăну тытассине вăйлатассишĕн, партине тăшманла элементсенчен тасатассишĕн, тăшмансем, карĕериссен, перестраховщикссен сăтăрăлăçĕсене пĕтерессишĕн рĕвольюциле хĕрӳлĕхпне тимлĕн кĕреççĕ.

Партин йертсе пыракан органĕсен кăçалхи суйлавĕсем партин ретчесене татах та ытларах тĕреклетме пĕтĕçтермелле, большевиксен çĕнĕ кадрĕсене—ленинла-сталинла сăнарлă политикăлă деятельсене пысăкрах ĕçе лартма пулăшмалла Партин органĕсене суйлавă чухне кашни коммунăсан ПСК(б)П Тĕп Комитечĕ çирĕплĕн кăтартса пани тăрăх ĕçлемелле: „Партин мĕн пур организацийĕсен пулăç суйлавсенчи чи пысăк задачăн партин йертсе пыракан органĕсене çитĕнеклĕ тĕрĕслемелле, пирĕн партишĕн вĕçĕхĕррисĕр парăнса ĕçлекен, халăх тăшмансеннe кĕрешес ĕçе тĕрĕслемелле тата коммунисла парти ĕçне вĕçне çитиех сыхласа тăма пултаракан большевиксене суйласа хăварасси пулăт тесе шутлас".

ПСК(б П Тĕпкомĕ хатĕрленĕ „Партин йертсе пыракан органĕсене суйлămалли инструкцине" хăçатсем çине пичетлесе кăларнă ĕнтĕ. Çак инструкцине кашни коммунăсăн лайăх вĕреммелле. Вал ПСК(б П Тĕпкомĕн Пленумĕ 1937 çулхи февралĕн 27-мĕшĕнче йышăннă пысăк решенине ĕçа илтерет;

„Парторгăнсене суйлана чухне списка сăсăлама чарас. Сасăласси не, партин пур членĕсене те кандидатсене отвод пама тата вĕсене критиклеме нимĕн чухлĕ те пулмен тулли права парса, уйрăм кандидатурăсем тăрăх туса иртермелле.

Парторгăнсене суйлана чухне кандидатсене хуппăн (вăрттăн) сăлăмала тăвас".

Парти йышши демократине çирĕп пăхăнса пыни, хăйăлă большевикла критикăпа самокритикă, партин органĕсене суйлама тăратнă кандидатсене тĕплĕн сӳтсе-явни, кандидатсене хуппăн (вăрттăн) са сăлани политикăлă задачăсем çӳлĕлĕхпне тимлĕн кĕреççĕ.

Партин йертсе пыракан органĕсене суйлама кандидатсем тăратнă чухне коммунисссем Сталин йулташ ăслăн кăтартса панине асра тытмала: работниксене, пĕрремьшĕнчен, политикăлă палăр тăрăх суйласа илмеле, уйăхла каласан, вĕсене политикăлă ĕнчен шанма йуратăн тата, иккĕмĕшĕнчен, ĕçлеме пултарни тăрăх суйласа илмеле, уйăхла каласан, пĕр-пĕр татăкăлă ĕçе йурăхлă-и вĕсем.

„Партин йертсе пыракан органĕсене суйласси партиле-политикăлă ĕçе малашне те пур майсемпе те хăпартса пырассишĕн, парторганизацисем массăсемпе сыхăнса тăрассине çирĕплетессишĕн тата парторганизацисен умĕнче тăракан политикăлă-хуçалăха задачăсене анăçлăн пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешнине пулса иртмелле".

Суйлавсем умĕн партин йертсе пыракан органĕсен отчочĕсем пуласçĕ. Отчотсене сӳтсе-йăвасси критикăпа самокритикă анлăн саралнă пăлăнпа иртмелле. Çак вăл парти организацисене çирĕплетме, ĕçри çитменлĕхсене пĕтерме, коммунисссн большевикла сыхăлăхне ӳстерме, пĕтĕм парти массине активлантарма, йертсе пыракан органсене Ленин—Сталин партин ăслă ĕçне чунтан-чĕререн парăннă большевиксенчен суйлама пулăшĕ.

Çамрăксене комсомола илес ĕçри çитменлĕхсене пĕтересси çинчен

ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн V-мĕш пленумĕ йышăннă

ПОСТАНОВЛЕНИ

I

Совет влаçĕ пулăшăнпа иртнĕ сулсенче Ленин—Сталин партийĕ мĕлйушшăн çамрăксене коммунизма пăхса ӳстерчĕ. Совет стройĕ çамрăксене çĕршывăн общественнăполитикăлă тата хуçалăхăлă пурнăçне хутшăнма пур майсене те пачĕ. Çамрăк арçынсемпе хĕрачасен пит йышлă массисем социализăм строительствин тĕрлĕ отрăçлисенче активлă ĕçлеççĕ. Çамрăксем хăйсем пĕтĕм чĕререн ПСК(б) Партийĕн Совет влаçĕшĕн тăнине, хăйсен политикла активлăхĕ ӳснине ССР Сойузĕн Верховнăй Совечĕн суйлавĕ вăхăтĕнче уйрăмах вăйлăн кăтартрĕç. Совет шкулĕсенче мĕлйушшăн ачасем коммунисла вĕренче пыраççĕ, вĕсенче нумайăшĕсем ача чухнех пионер организацийĕсен ĕçĕсене хутшăнаççĕ. Çапла ĕнтĕ, ленинла комсомолăн хăйĕн ретне малта пыракан совет çамрăкĕсен йышлă массисене кĕртме пур майсем те çителеклĕ..

ПСÇЛКС Х-мĕш съеçе комсомол организацисене пурне те ПСÇЛКСен малта пыракан совет çамрăкĕсене ленинла комсомол ретне илес тĕлĕшпе уйрăмах çитĕнеклĕ ĕçлесе пынă. Х-мĕш съеç çавăн пек кăтарту пана пулни те, малтă пыракан çамрăксем ПСÇЛКС ретне кĕме тӳртăнни питĕ пысăк пулин те,—çамрăксене комсомола илесси çитеклессер пулса пыраттăха.

ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн пленумĕ: комсомолăн Донецк, Çвердлавск, Днепропетровск, Сталинград, Ярославль обкомĕсем тата Азербайджанри Çамрăксен Ленинла Коммунисла Сойузĕн Тĕп Комитечĕ малта пыракан çамрăксене ПСÇЛКС ретне илес тĕлĕшпе уйрăмах çитеклессер ĕçленĕ, тесе йышăнаç.

Украинăри комсомолăн пуçламĕш организацийĕсенчен нумайăшĕ пачах çитеклессер ӳссе пыраççĕ, вĕсенчен 5 пинĕ иртнĕ 1937 çул хушшинче пĕртте ӳмен. Донецк облăçĕнче ПСÇЛКС пуçламĕш организацисем 5.314,—вĕсенчен 1.123 организацийĕ 1937 çул хушшинче пĕр сынна та комсомола илмен. Днепропетровск облăçĕнчи чылайăш пысăк предприйатисенчи—Орджоникидзе ячĕпе тăракан „Запорожсталь" комбинатри, „Коммунар" заводри, „Правда" ячĕпе тăракан вакунсем тăвакан заводри, Дзержинский ячĕпе тăракан рудникри тата ытти çĕрти комсомолăн пуçламĕш организацийĕсенче те йулашки вăхăтченех комсомолăесен хисепĕ тăтăшах сахалланса пынă.

Комсомолăн Çвердлавск облăçĕнчи организацийĕнче 1937 çул хушшинче комсомол ретне пурĕ те 17.508 сынна çеç илнĕ. Малта пыракан çамрăксене комсомола илессри çитеклессер пулса пынă пирки, Ново-Тагильский металлурги заводĕнче 2.233 çамрăк çынран комсомолăта 334 çын çеç тăрăççĕ. Надеждинскри металлурги комбинатĕнче çамраксем—2.538 çын, комсомолăесем - 402, Дегтярнай пăхăр рудникĕнче çамрăксем—4.550 çын," комсомолăесем пурĕ те 154 кăна.

Ярославль облăçĕнчи организацире 1937 çул хушшинче комсомола пурĕ те 13.402 çын çеç илнĕ. Обласра колхозсем 7.787, вĕсенче ПСÇЛКС пуçламĕш организацийĕсем 767 çеç,—комсомолец-колхозниксен хисепĕ 9.657 çын анчах.

Ленинградри машинострóйени промышленнăçĕнчи тата металл кăларакан промышленнăçри пуçламĕш организацисем 1937 çулта комсомола 4.300 çын илнĕ; çĕлекен промышленнăçри, трикотаж, тĕрлетекен тата ата-пушмак хатĕрлекен промышленнăçенчи пуçламĕш организацисем комсомола 1.449 сынна анчах илнĕ. Ленинградра çамрăксене комсомола илес ĕçре çак районсем пит кайа йулна: Кировски район, унта 1937 çул хушшинче комсомола 1.274 сынна илнĕ тата Володарски район, унта çав вăхăт хушшинчех ПСÇЛКС ретне пурĕ те 1.185 сынна çеç илнĕ.

Мускав хулинчи организацире те малта пыракан çамрăксене ПСÇЛКС ретне илес ĕçе кирлĕ пек кăмăллăн каман.

Мускаври Сталинский районра 1937 çул хушшинче комсомола пурĕ 1.440 çын илнĕ. Районри 165 пуçламĕш организацирен—43 организации пĕртте ӳсмен. Электрокомбинатра çулталăк хушшинче комсомола пурĕ те 169 çын çеç илнĕ. Комсомолăн Первомайск районĕнчи организацире 1937 çул хушшинче ПСÇЛКС ретне 1.169 çын анчах илнĕ. Районри 134 пуçламĕш организацирен 36 организаци çулталăк хушшинче пĕр сынна та комсомола илмен. „Серп и молот" савăтра, унта çамрăксем 2.600 çын,—1937 çул хушшинче комсомола пурĕ те 89 сынна çеç илнĕ.

Сталинград облăçĕнчи металлурги промышленнăçенчи 27 пуçламĕш организаци 1937 çул хушшинче комсомола 318 çын илнĕ, çав вăхăтрах машинострóенири промышленнăçенчи 77 пуçламĕш организаци 781 çын илнĕ.

ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн пленумĕ—Туркмен, Таджик, Оренбург тата Воронеж организацийĕсене çамрăк хĕрарăмсене комсомола илесси пит çитеклĕксĕр пулса пыраттăр, тесе шутлат,—унта комсомола илнисен хисепĕнче çамрăк хĕрарăмсем пурĕ тĕ 15—20 процент çеç шутланаççĕ.

Комсомол комитечĕсем çамрăк студентсене ПСÇЛКС ретне илес ĕç çине кирлĕ пек сăвăрăнса пăхмаççĕ, çавна пула Хусан хулинчи пур асла шкулсене пĕрле илес шутласан, 1937-çул хушшинче çамрăк студентсене пурĕ те 195 сынна çеç комсомола илнĕ; Сăратăв хулинчи 14 асла шкулсенче çав вăхăт хушшинчех 309 сынна анчах комсомола илнĕ тата Ивановă облăçĕнчи асла шкулсенче— пурĕ те 81 сынна çеç илнĕ.

Комсомолăн Х-мĕш съеçе колхозсенче комсомолăн пуçламĕш организацийĕсене çĕнĕрен тăвасси çинчен панă хушу çитеклессĕр пурнăçа кĕрсе пыраттăр. Хăш те Белоруссире 80 процент колхозсенче анчах пуçламĕш организацисем пур; Орлов облăçĕнче—26 процент; Тула облăçĕнче—23 процент; Вологда облăçĕнче—19 процент; Смоленск облăçĕнче—15 процент; Мускав облăçĕнче—14 процент; Кирав облăçĕнче — 10 процент; Калинин облăçĕнче—10 процент.

II

Комсомол организацийĕсем çамрăксене ПСÇЛКС ретне илес тĕлĕшпе çакан пек çитеклессĕр ĕçлени мĕнрен килет-ха?

ПСÇЛКС йышлă çитеклессĕр ӳссе пынăнни çи пысăк çăлтавĕ комсомол работникĕсем нумайăшĕ ленинла комсомолăн—массăлă, партилĕ мар организацини, ПСК(б)П программăшăн тăракан, хăй умне хулари тата йалти ĕççамрăксене комсомола воспитани парас задача лартакан организацин характерне содержанине анланмани пулат. Вăл работниксем комсомол хăй ретне хатĕрленсе çитне, политикăна пĕлекен, воспитани илнĕ çынсене илет, тесе шутлаçĕ.

Çавăнпа ăнсăртран мар ĕнтĕ ПСÇЛКС ретне кĕрекенсенчен час-часах ПСК(б)П ретне кĕрекенсенчен ытла чухлех ытларăсçĕ. Комсомол организацийĕсенче ПСÇЛКС ретне кĕрекенсене полимтикăла ĕкламĕн тăвас йăла анлăн саралнă,—ун пек ӳнин сийенлĕхе çинчен ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕ пĕр хут анчах мар кăтартса панă,—çав йалана ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн пленумĕ сивлет.

Мускав хулинчи Свердлавск районĕнчи 167-мĕш №-ле шкулти комсомол комитечĕ Хазанăвă йулташа ПСÇЛКС ретне илесси çинчен сӳтсе-явнă чухне пана 17 политикăла ыйтăран пĕрин çине ответ парайманăн комсомола илмен.

Грознăй хулинчи нефть тасатакан иккĕмĕш заводра производствăра нормăна 300 процент тултарса пыракан стахановец Гусев йулташа тата нормăна 200 процент тултарса пыракан стахановец Деденко йулташа вĕсем хăйсене пана хăнăпĕр политикăла ыйтăсем çине ответ парайманăн комсомола илмен.

Комсомолăн хăшпĕр комитечĕсенчи йертсе пыракан работниксем самрăксене ПСÇЛКС ретне илнĕ чухне тĕрлĕрен чăкран ыйтăсем парса „тытнисем" те сахал мар пулăçĕ, ун пеккисем çакнашкал ыйтăсем парассçĕ: „Гайти утравеçинче нумай пулмасть мен пулса иртнĕ-хаç?," „Де-ла Рок хĕçпăаллине аçта, хăш çурама, хăш кун, менле çуртра тупнă?", „Рабочи клас хăй çулта тата хăш кунтан пуçланса кайнă?"—тата ытти те.

Çамрăксене комсомола илес ĕç-çине çавнашкал тăмпуçла пăхни çамрăксене пистерет, ленинла комсомола кĕрес текенсемшĕн алăка хупса лартать.

Комсомолăн хăшпĕр комитечĕсем хăйсен ĕçĕсемпе çамрăксем ПСÇЛКС ретне кĕрессине тӳрреммĕнех йăвăрлатассĕ, вăл комитетсем, устава тата ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн решенийĕсене пăсса, хăйсен тĕрлĕрен ытлашши инстанцийĕсене тăвассĕ: группăç, цехри организацин бӳрĕ, цехри комсомолессен пĕрлехи пухăвĕ т. ыт. те.

Комсомол работникĕсем нумайăшĕ çамрăксене ПСÇЛКС ретне илессине иккĕмĕш вырăнти ĕç, пĕчĕк ĕç, хăйсене „ĕçлеме" чарманăтараканскер, тесе шутлаççĕ. Хăшпĕр обкомсемпе райкомсен секретарĕсем çамрăксене комсомола илес ĕçе „пĕтемьшле", „тĕпрен илесе" йертсе пыраççĕ.

ПСÇЛКС ретне илнĕ чухнехи бӳрократăла волокитăна хăй те пĕртерсе çитермен-ха. Горький хулинчи Ленинский районра ПСÇЛКС ретне кĕрес текенсем пана 200 заявленийĕе, Тамбов хула комитечĕ—150 заявленийĕе пăхса тухмасăр темиçе уйăх хушши выртăрăç. Чернигăв облăçĕнчи Чернигăв райкомĕ 66 заявленийĕе çавăн пек пăхса тухмасăр выртăрăç, вĕсенчен 56 заявленийĕе 1937 çулта панăскерсем пулнă.

Комсомол райкомĕсем нумайăшĕ сахал йышлă темиçе пуçламĕш организацисене, вĕсем çамрăксене комсомола илес ĕçе лайăхлатас вырăнне, пĕр çĕре пĕрлештересçĕ, ун пек фактсем пит нумай, çавсем ĕнтĕ канцеляра-бӳрократла майсемне йертсе пынине ӳссăн кăтартса тăракан примерсем пулаççĕ.

Малта пыракан çамрăксене комсомола илессри çитеклĕксĕр пулса пынăнни çавăн пекех тата ПСÇЛКС комитечĕсен организацийле-политикăла ĕçĕ çамрăксен ӳснĕ ыйтăвĕсенчен кайа тарса йулнинчен килет. Пуçламĕш организацисем нумайăшĕ союзра тăман çамрăксенчен уйрăлса пурнаççĕ, союзра тăман çамрăксем хушшинче политикăла ĕçсем туса пымаççĕ, вĕсене ваçăн тĕрлĕрен пухусем, лекцисем тата калаçусем организацилемеççĕ.

Комсомол организацийĕсем çамрăксене ПСÇЛКС ретне илес ĕçре тунă çав мĕн пур çитменлĕхсемпе тата пăсăкссемпе комсомолăн йертсе пыракан органĕсене хĕсенсе кĕнекерсем, ПСÇЛКС ӳсемне çамрăксем— фашисăмăн троцкисла-бухаринла агентăсем туса курнă.

III

ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн пленумĕ çапла йышăнать:

1. Комсомол активĕ хушшинчи малта пыракан совет çамрăксене комсомола илессине пулăç тӳртăма, çамрăксене коммунисла воспитани парас ĕçшĕн сийенлĕскере, сивлес.

ПСÇЛКС ретне илнĕ чухне комсомол организацисен — комсомол малта пыракан совет çамрăксене массăлă, партилĕ мар организацине, хăй умне хулари тата йалти пĕтĕм ĕççамрăксене комсомола воспитани парас задача лартакан организации характерне содержанине анланмани пулат. Вăл работниксем комсомол хăй ретне хатĕрленсе çитне, политикăна пĕлекен, воспитани илнĕ çынсене илет, тесе шутлаçĕ.

2. Çамрăксене, комсомола илнĕ чухне мĕнле те пулин ехсамĕнсем тума чарас,—ПСÇЛКС уставĕнче—комсомол членне рабочисем, хресченсем тата служăщисем хушшинчи малта пыракан, совет влаçĕшĕн пĕтĕм чĕререн тăракан, ПСÇЛКС программине уставне йышăнакан çамрăксене кашнине уйрăмăн илмелле, тесе калаканне хыттăн пăханмалла.

3. Çакăн пек йĕрке тăвас: цехсенчи йе вĕсемпе тану организацисем пур çĕрти пуçламĕш организацисенче пуринче те комсомола кĕрес тесе пана заявленисене цехри комсомолĕесен пĕрлехи пухăвĕнче, унтан—пуçламĕш организацин комитетĕнче пăхса тухмала, ун хыççăн вара ПСÇЛКС райкомне йе хула комитетне (комсомол райкомĕ çук çĕрте) çирĕплетме тăратмала.

4. Хăличчен пулна çакăн пек йĕркене — пуçламĕш организацисем çук колхозсенчи, предприйатисенчи тата учрежденисенчи çамрăксем ПСÇЛКС ретне кĕме пана заявленисене комсомолăн çывăхри пĕр-пĕр пуçламĕш организацийĕне пăхса тухнă йĕркене параxăça кăларас.

Пуçламĕш организацисем çук çĕрти çамрăксем комсомола кĕме пана заявленисене тӳрех ПСÇЛКС райкомĕнче йе хула комитетĕнче (комсомол райкомĕ çук-çĕрте) пăхса тухмала.

5. Комсомол комитечĕсем часах комсомола çĕнĕрен кĕнисем çине çавăрнса та пахмаççĕ, вĕсене ĕçлемеççĕ, çава вăл çамрăк комсомолецсене комсомол организацинче активлă ĕçе çакăнтăнтарассине чăрмантарать, тата хăй чухне çак комсомолецсем организацирен уйăрăласси патне те илес пырать,—çавăн пек тунипит тĕрĕс мар туни пулать, тесе шутлат пленум.

Пур организацисем умне те çакăн пек пысăк та паха задачă лартас: ПСÇЛКС ретне кĕнисене общественăлă-политикăла тĕрле ĕçе хăвăрт хутшăнтармала.

6. ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн бӳроне обкомсем, крайкомсем тата нацилĕ республикăсенчи Çамрăксен Коммунисла Сойузĕсен Тĕп Комитечĕсем ПСÇЛКС Тĕп Комитечĕн çак постановленине мĕнле пурнăçа кĕртсе пынине тăтăшах тĕрĕслесе пыма хушас.

Обкомсемпе крайкомсен тата нацилĕ республикăсенчи Çамрăксен Коммунисла Сойузĕсен Тĕп Комитечĕсен, комсомолăн районсенчи комитечĕсен тата пуçламĕш организацисен отчочĕсене—вĕсем малта пыракан çамрăксене ленинла комсомол ретне илес тĕлĕшпе мĕнле ĕçленни çинчен—тăтăшах илтмелле.

Вĕрентĕве малти вырăна кăлармала

Партин Йĕтĕрне райкомĕ йулашки вăхăтра парти вĕрентĕвĕн ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе чылай ĕçсем туса иртрĕ. Вал ПСК(б)П ретне тата сочувствующăшине илнисене пурне те вĕреневе йăвăртарах пыраттăр, райком бӳровĕне пропагандиссен отчочĕсене тăтăшах итлет, вĕсемпе канаш усем иртерет тата кружоксен ĕçĕсене тĕрĕслет. Çакăн пек ĕçсенпе парти вĕрентĕвĕ пăтăрмахлăх малала кайни сиссенет. Организацине—парти членĕсенчен 98,2 процентĕе, парти кандидачĕсенчен 90,9 процентĕе, сочувствующăшисенчен 84 6 процен е вĕреневе йăвăçни. Заняттисене çӳренин пропенне те чылай ӳсрĕ, вĕренӳ пăхăлăхе те хăпарчĕ. Тĕслĕхе хăпăм кружоксен ĕçĕсене илсе кăтартăпăр.

Тури Ачакри ПСК(б)П историне вĕремелли кружокра (штатла пропагандис Анăрейăвăн йулташ йертсе пырат) 9 çын вĕренеççĕ,— заняттине 8 сăнтан сахал ниçкăн та пулман. В ренекенсем заняттине тĕплĕн хатĕрленеççĕ, Ленин тата Сталин произведенийĕсене вулаçсе, мĕн в ренине сыpса пыраççĕ. Кружока мĕн вĕреннине вĕренекенсем лайăх анланаççĕ.

Парткабинет çумĕнчи ПСК(б)П историне вĕремелли кружокра (штатла тăман пропагандис Вахрамейев йулташ йертсе пырат) 17 çын вĕренеççĕ,— заняттире 13—14 çынран сахал ниçкăн та пулман. Кружок заняттийĕсем йăлана вăхăтра пулса иртеççĕ. Вăхрамейев йулташ çăй заняттийĕ тĕплĕн хатĕрленет, вĕренекенсенчен те çавна ыйтать. Вĕренекенсем нумайăшĕ заняттийĕ тĕплĕн хатĕрленсе пыраççĕ, вĕренне чухне активлă тухса калаçаççĕ.

Енĕр çак кружоксене лайăх ĕçлеççĕ, тесе шутлатпăр. Анчах вĕсен ĕçĕнче те çитменлĕхсем пур Самахран, Андрейанав йулташ час-часах заняттисене лекци вулать. Вăхрамейев йулташ та заняттисенче хăй ытларах калаçма тăрашать,—сана ĕнтĕ вĕренекенсен пурăçуллăхне чакарать.

Пирĕн халь те çаплах лайăх ĕçлекен кружоксем пур-ха. Сарпа леммй ПСК(б)П историне вĕремелли кружокра Скворцов йулташ ку тарана çитсе те виçĕ заняти çеç иртернĕ, программă тăрăх вĕрентĕве тытăнма „ĕлкĕреймен-ха" вăл. Скворцов йулташ пропагандиссен канашлăвĕне хăйне хăй лăплантарма пăхрĕ,—вĕренмессер йулнине вĕрентсе ĕлкĕрме пулат.

Пирĕн халь те çаплах лайăх ĕçлекен кружоксем пур-ха. Сарпа леммй ПСК(б)П историне вĕремелли кружокра Скворцов йулташ ку тарана çитсе те виçĕ заняти çеç иртернĕ, программă тăрăх вĕрентĕве тытăнма „ĕлкĕреймен-ха" вăл. Скворцов йулташ пропагандиссен канашлăвĕне хăйне хăй лăплантарма пăхрĕ,—вĕренмессер йулнине вĕрентсе ĕлкĕрме пулат.

Ман Чурăшри кружокра (йертсе пыраканнĕ Белов йулташ, вăтам шкул директорĕ) пурĕ те 7 заняти çеç пулнă, тивĕçлĕ сăлтав пулман çĕрте-ех 5 заняти пулмасăр йулнă. Белов йулташ кружокĕнче заняттисем пит кайа йулса пуçланаççĕ, ситменнине вĕренне кач-кач çурĕнине те сырса пыраççĕ. Çавна пула ĕнтĕ вĕр-некенсем заняттисене хатĕрленмесĕр пырассçĕ.

Политгрампăта кружокĕсенче те ĕç йĕркелех пымаст ӳа. Рыбаков йулташ йертсе пыракан кружок заняттийĕсене вĕренекенсем 60 процентран ытла сӳремеççĕ, Асламасри кружокĕн (Шойкин йулташ йертсе пырат) заняттисем иртерне уйăрса панă çурт çук.

Пропагандиссене пулăшас тĕлĕшпе паpткабинет та, районри хăçат та сахал ĕçлеççĕ-ха.

Çак фактсем ĕнтĕ Йĕтĕрне парторгăнизацийĕнчи ĕçĕнче парти вĕрентĕве кайа йулнă участка пулса тăнине кăтартаççĕ. Райкомăн парти вĕрентĕвĕнĕ партилĕ ĕçре малта пыракăн участка туса хунăла.

ПСК(б)П Йĕтĕрне райкомĕн секретарĕ Н. Албутăв.

Парторганизаци тимлĕн ĕçлет

ЕДЕК. Таватри „Сталинит" колхоз çумĕнчи парторганизаци парти ретне ӳстерес тĕлĕшпе тимлĕн ĕçлесе пыма пуçларĕ. Халăхи вăхăтра виçĕ комсомолеца, пĕр сочувствующăшине парти кандидатне илнĕ. Халĕ тата ике сочувствующăнни парти кандидатне кĕме хатĕрленеççĕ.

Парти ретне илнĕ Васильев, Иванов, Федăрав комсомолецсем ССР Сойузĕн Верховнăй Совет суйлавĕ вăхăтенче агитаторсем пулса ĕçленĕ. Вĕсем хăйсен ĕçне лайăх, кăтартула туса пынă, ĕçре питĕ пысăк опыт илнĕ. Çавăнпа перлех парти историне вĕренекен кружокĕнче вĕренсе хăйсене пелӳ не ӳстерсе пыпă.

Пуçламăш парторганизаци сочувствующăшин ене Ленин—Сталин вĕрентĕвĕпе хĕрăмăлантарас тĕлĕшпе уйрăмăнах тимлĕн ĕçлесе пырать. Кашни сочуствующăшинех политкружокра вĕрентсе çитĕнтересси тĕп вырăнта тăрать. Çавăн пек сочувствующăшисем ответлă вырăнсенче ĕçлекенсем пулса пынă.

Ака, Куликов йулташ халăхи вăхăтра райĕствăком председателĕн заместителĕ пулса ĕçлет. Савелйев йулташа—Тават йăлеовет председателĕне суйланă, Шарикăв йулташ йăлсовет секретарĕ пулса ĕçлет.

Парти райкомĕн инструктăрĕ Нилав йулташ сочувствующăшинсемпе лайăх ĕçлет. Вĕсемпе уйрăм калаçусем туса иртерет, кулленех ĕçре заданисем парса вăхăтра тĕрĕслесе пырат, пулăшать.

П. Иефремăв.

Парти организацисем суйлавсене хатĕрленеççĕ

Партин йертсе пыракан органĕсен пулăç суйлавĕсене хатĕрленеç пĕтĕм çĕршыв тăрăх пуçланчĕ.

ПСК(б)П Тĕп Комитечĕн постановленийĕне „Партин йертсе пыракан органĕсене суйламали инструкцине" Ленинградри парторганизаци анăлăн сӳтсе-явма тытăннă.

Парти райкомĕсене суйлавсем çинчен пуçламăш парторганизацисен секретарĕсен канашлавĕсем пулса пыраççĕ. Серго Орджоникидзе ячĕпе тăракан савăтра ПСК(б)П Тĕпкомĕн постановленийĕне парти органĕсене суйламали инструкцине парти вĕрентĕвĕн кружокĕсенче шкулсенче вĕремне пуçланă.

Харьковри коммунисссем ПСК(б)П Тĕпкомĕн постановленийĕне парти органĕсене суйламали инструкцине парти шкулĕсемпе парти групписенче вĕренеççĕ. Хулари пуçламĕш парторганизацисене суйлавсем çинчен пухусем туса иртереççĕ.

УК(б)П Харькăв Хула Комитечĕ парти райкомĕсен секретарĕсен канашлуне иртернĕ, унта ПСК(б)П Тĕпкомĕн парти органĕсене суйласси çинчен йышăннă постановленине сӳтсе-йăвнă. Уйрăмăнах канашлу партиле-политикăлă ĕç нытавĕсем çине, парти организацисен массăсем хушшинчи сăхăнине çирĕплетесси çине хыттăн çавăрнса пăхнă.

Азербайджан К(б)П Тĕпкомĕ партин йертсе пыракан органĕсене суйламали сруксене çирĕплетнĕ.

Партин йертсе пыракан органĕсен-суйлавĕсем çинчен темиçе районри хăçат редакторĕсен канашлăвĕсене пĕрле туса иртерме йышăннă.

Халăхи вăхăтра Азербайджанри пуçламăш парторганизацисене парти пухăвĕсене туса иртереççĕ, вĕсенче ПСК(б)П Тĕпкомĕн постановленийĕне партин йертсе пыракан органĕсен суйламали çинчен пухăвсем туса иртерме йышăнаççĕ.

(ТАСС).

Трактăр паркĕсем суракине хатĕр пулччăр!

МТС-сем хатĕр пулмала

Сурхи хĕвел пĕсĕртнĕ май, уйăсем йур айĕнчен туха пырассĕ. Колхозсем суракине лайăх хатĕрленсе тухассишĕн пĕр-пĕринне ăмăртса ĕлесссĕ. Вĕсем йалхуçалăх машинисене, кăлмали гаврашсене йусасрсе. Акмали вăрлăхсене сурт-лассĕ, вăрлăх мĕнле пахалăхпа шăтнине тĕрĕлессĕ. Пер сăмахпа каласан, вĕсем суракине лайăх хатĕрленсе ситсе, акана кар тухса, кĕске сукра иртерессишĕн тăрăшассĕ.

МТС-сем те пумайĕшĕ суракине хатĕрленес тĕлĕшпе сине тăрсах кĕрешеççĕ. Анчах хăшпĕр МТС-сем суракине хатĕрленсе ĕçре кайа йула пырассĕ. МТС-сен çул пасăлса кайичченех çунтармали тата сĕрмели йăналасене кирлĕ таранах кĕрсе килессишĕн тăрăшмала. Хĕру ĕç вăхăтĕнче çунтармалине сĕрмели йăналасем пĕтсен, ĕçре пысăк чăрмав пулма пултарат.

Апла пулин те Елĕк МТС (директорĕ Быкав), Патăрйел (директорĕ Воронав), Кувакинă (директорĕ Вочков), Пăрачкав (директорĕ Губин), Тутаркас (директорĕ Осипав), Трак (директорĕ Уголков), Вăрмар (директорĕ Такачин, Çĕрпӳ (директорĕ Иельмаков) горйучи кирлĕ таран турттарса килессишĕн тăрăшмассĕç.

Пирĕн республикă Мордва тата Тутар республикисенчен мала тухассишĕн кĕрешмелĕ.

Анчах хăшпĕр МТС сем халĕ те трак-ĕрсене, трактăр сумне кăкарса ĕçлемели йалхуçалăх машинисене йыхăнтарса пĕтермен.

Ака, Вăрнăр МТС-ĕ трактăрсене йусас планă 95,7 процент, сеялкăсене йусас планă 91,3 процент Патăрйел—трактăрсем йусассине 94,7 проц., сеялкăсем йусассине—87,6 проц., Тутаркас—трактăрсемне плугасене йусас планă 25 процент çеç пурнăланă.

Çавнашкалах трактăрсене тата трактăрпа ĕçлемели машинăсене йусас тĕлĕшпе Пăрачкав, Трак, Вăрмар, Çĕрпӳ, Тăвай районĕнчи МТС-сем йăпала пырассĕ.

МТС директăрĕсен асăннă çитменлĕхсене халех пĕтермелĕ, суракине тĕлĕн хатĕрленмессĕр тухсан ĕç вăхăтĕнче пысăк чăрмав пулма пултарат,—савна манма йăрамастăр.

Суракине хатĕр

Пирĕн Йĕпреç МТС трактăрсене тата вĕсемне ĕçлемели йалхуçалăх машинисене йусаса çитерчĕ. Çак кунсенче трактăрсене ĕçлеттерсе сăнаса лăхма тытăнтăмăр. Палăрнă ситменлĕхсене сийĕнчех тӳрлетсе пыратпăр.

Çуракăн вăхăтĕнче трактăр бригадисем тăрах куçса сӳрекен механикăсем мăстĕр кой пулат. Пире, механикăсене, пĕр грузовой автомашинă çирĕплетсе панĕç. Ĕпĕ бригадăсенчи трактăрисем мĕнле ĕçленине кулăпа тĕрĕлесе, ĕçре вĕсене пулăшса тăратăп.

Пирĕн машина-трактăрла станци Вăрнарти МТС-пе социалисăмла ăмăртăва тухрĕ. Трактăрисем кашни трактăр пуçне 900 гектартан кайа мар ĕçлеме пулччĕç. Воробйов трактăрис ЧТЗ трактăрпа 2000 гектар ĕçлеме обязаăтĕлствă илнĕ. Кун пек пысăк обязаăтĕлствă илнĕ трактăрисем пумай. Çаксем ентĕ механикăсем сине пысăк ответлăх хураççĕ. Пирĕн трактăрсене лайăх пăхса, сыхласа тăмала. Ĕнĕр кăçалхи йалхуçалăх çулĕнче аваpисемсĕр, простойсăр ĕçлесе, пĕтĕм ĕçсене кăтартулăн туса пыма пултăмăр.

Çак кунсенче курсеран 45 трактăрис вĕренсе тухаççĕ. Паллах ĕнтĕ, манăн вĕсем хушшинче ытларах ĕçлемеле пулаț, мĕншĕн тесен вĕсен ĕçри опыт çук-ха. Вĕсем мĕнле ĕçлесе пынине ытларах санаса тăратăп. Кашни вăхăтсенче трактăрпа ĕçлессии теорине вĕрентĕртĕп. Çапăах трактăрисене лайăх ĕç условийĕ туса паратпăр, вĕсем машинăсене лайăх пăхма, тухăçла ĕçлеме пултарччăр.

МТС асла механикĕ Абудейев.

Машинăсене лайăх йусанă

Шăхасанти МТС февралĕн 2-мĕшĕнчех трактăрисене йусаса пĕтерĕ. Март уйăхĕнче ытти йал хуçалăх машинисене те пĕтĕмпех йусаса çитерчĕç. Трактăрсемпе йалхуçалăх машинисене трактăр бригадисене валеçсе панă, трактăр бригадин бригадирĕсен вĕсене тĕрĕслесе актапа йышăнма. Трактăрсене т та трактăрпа ĕçлемели машинăсене лайăх йусани-палăрчĕ.

Мартăн 26-мĕшĕнче машинисене бригадăсем ĕçлекен пынăсене куçарма тытăнна. Кашни бригадăрах бригадир, трактăрисем, учотчик тата ытти ĕçлекенсем те çителе-кле.

Горучи те хатĕрлесе çитерне.

Халĕ машина-трактăр станцийĕ колхозăсемпе договăрсем тăват, 46 колхозпа договăр тума ĕнтĕ.

Кăçал трактăр бригадисене пурне те будăксем туса пана йышăнна. Хăть будăксене тăвассĕç.

Политикăлă-массăлă ĕçсене туса пыма кашни трактăр бригадинчех агитатăр тата стена хăçат редакăрĕ уйăрнă. Апреленĕ 1-мĕшĕне вăсен канашăнне пулат. С. Соколов.

Ĕçйалкорсен суракине хатĕрленес ĕçри рейчĕ

Тăвай районĕнчи ĕçйалкорсемпе стена хăçат редакăрĕсен районри канашăнĕ колхозсен суракине мĕнле хатĕрленине тĕрĕлесе тухма мартăн 10-мĕшĕнче 20-мĕшĕ хушшинче ĕçйалкорсен рейдне туса иртерме йышăнса хăварнăччĕ. Çак рейда ĕçйалкорсем активлă хутшăнчĕç. Вĕсем кашни бригадăрах ĕçсене тĕрĕлесе ситĕнтерсе ситменлĕхсене палăртрĕç.

Тăрмăшри Ленин йăнăш тăракан колхоза суракине хатĕрленес тĕлĕшпе ăнăç ĕçлесе пынине палăртнă.

Çавнашкалах Çăлпуçĕнчи С. М. Кирăн йăнăш тăракан колхоз суракине тинех хатĕрленсе пырат. Колхозăн 1-мĕш бригадин (бригадирĕ М. Александăр) пур вĕлĕпе те малти ретре пырат.

Сĕнĕ Пушăнассинчи Большевикла колхозăн колхозра сăнавăл тăвăç тата иртерĕç.

Иртĕнге бригадăсем колхоз канцеляринче патне пухăнчĕç. Чи малтан 2-мĕш, 5-мĕш, 6-мĕш бригадăсен пĕр хăрăс тухрĕç. Пухăнса ситсен йăлăнăт пресседатель Семенăн йăлтăнăн митинг уçрĕ. Унăн йăлтăнăн Чăваш республики Мордва тата Тутар республикисенче ăмăртса ĕçлеме пуçă долăйăра вуласа панă. Митинг хыççăн бригадăсем мĕнле хатĕрленесе тухнине тĕрĕлеççĕ. Кунта сакă кăларăнчĕ: 2-мĕшпе 5-мĕш бригадăсем, суракине пур вĕлĕчен те лайăх хатĕрленнĕ, вĕсен пурте сителекăç. 1-мĕшпе 6-мĕш бригадăсем суракине хатĕрленсе ситменлаша тавăрашассем йăвасăр, сăмсем-пăйăн тавăрашассем те ситмессĕç. 3-мĕш бригадă ытла та начар хатĕрленсе тухрĕ.

Çапла, Тăвай районĕнчи ĕçйалкорсем пур колхозсенче те тенĕ пекех суракине мĕнле хатĕрленине тĕрĕлесе тухрĕç. Ситменлĕхсене сийĕнех палăртса, вĕсене чи кĕске вăхăтра пĕтерсе, вăйлă тырпулăшăн кĕрешĕве татах та вăйлатма пуçлăрĕç.

Агрокружокра 62 çын вĕренет

Уйăпçĕнчи Енгелс йăвăнче тăракан колхозра (Хĕрле Чутай районĕ) агрокружок ĕçлет. Кружокра 62 колхозник вĕренеççĕ. Колхоз кăçал вăйăл тырпул туса илессишĕн кĕрешĕве тухрĕ. Колхозникăсем агротехникăна, 1938 çулта вăйăл тырпул туса илес ĕç ыйтăвĕсене тимлĕн вĕренеççĕ.

Кружок членĕсем йулашки кунсенче РСФСР тата Чăваш АССР Вĕсховнăй Советĕсенче суйăлнăсен Положенийĕсене вĕрлине тытăнчĕç.

А. Йăдуванкин.

Трактăриссен ĕçлес хастарлăхне татах та хăпартмала

ПАТĂРЙЕЛ. Апрелĕн 1-мĕшĕ, (телефон тăрăх). Çуракăн сывхарса çитрĕ. Анчах Патăрйел районĕнчи МТС суракине хатĕрленес тĕлĕшпе ытла та йулăвалă ĕçлет. МТС-станци руководителĕсем 55 трактăртан вĕсене пурне те йусанă та, ĕç пĕтне тесе шутлассĕç. 35 трактăрне майлаштарса лартман. Трактăрисемсем трактăрсен вак пайĕсене касăнă чиксе килесене пасе кайнă. Чылай трактăрсен отстойникĕсем çук. 56 трактăран пĕтĕмпе те 42 уçа çеç, 4 трактăран динамамашинисем йăккăрĕсем çук. Трактăрсене йусенă хыççăн, трактăрсем ĕçе йурăхлипе йурăхла маррине тĕрĕлесе пăхман. Çавнашкалах литрпоп, машинăсене сĕрĕлесе, горучисем сигелĕкне таран кӳрсе килмен.

МТС работникĕсем суракине хатĕрленес тĕлĕшпе начар ĕçлени çакăнтан лайăх курăнат. Кунта ĕç графикĕсене пурнăçласа пымасçĕ. Суракине ĕçлеме колхозсемпе договăрсем туса пĕтермен.

Патăрйел МТС йĕлчек МТС-пе ăмăртăва тухна. Анчах ăмăртава тухни формăлнă çеç пулса пырат. Кунта бригадăсемпе уйăм трактăрисем ăмăрту договăрсене тĕрĕлемеççĕ.

МТС-ра стахановăвçисемпе ударниксем йышĕ чылай. Анчах вĕсене пулăшса цымасçĕ. Вĕсем хушшинче пиме-ле политикăлă-массăлă ĕç те çук. Стахановăвçисене уйăрмăн ĕçлени çук. Производствăна канашăсене те шучĕшĕн кăна туса иртерессĕç.

МТС-ри руководителĕсем трактăриссен ĕçри хастарлăхне татах та çӳлерех çĕклес выраннĕ, вĕсен ĕçлес кăмăлĕсене хуçса, ăмĕнĕсене тăтса пырассĕç.

Иртнĕ çулхи ĕçсемшĕн трактăриссене 14 пин тенкĕ, машинаведсене 11 пин тенкĕ ĕçсăкçи парса татман. МТС трактăриссене пăмали укçана витти çĕре расхутлана. Çавнашкалах пĕр ĕçкуне пуçне 7—8 килограм тĕттăра тивет пулсан, пайанхи куна 4-шар килограм çеç аванс панă.

МТС руководителĕсем трактăриссен квалификацине хăпартас тĕлĕшпе те ĕçлемеççĕ. Çак асăннă ситменлĕхсене галăртнă хыççăн Патăрйел райкомĕ МТС директăрне 7 кун хушшинче ситменлĕхсене пĕтерме хушса хăварчĕ.

Ку ыйтăва кашни трактăрисах тĕплĕн ăнлантарса памала тенĕччĕ. Апла пулин те МТС директăрĕ Воронав йулташ пайанхи куна çитсе те выраннан тапранман-ха.

Н. Пушкин.

Фермă пуçлăхĕ

ШĂХАСАН. „Париж коммунĕ" колхоз членĕ Татйана Ивановна ССР Союзĕн Верховнăй Советне суйлана вăхăтра суйлăвçисем хушшинче тăрăшса ĕçлерĕ. Савна кура „Париж коммунĕ" колхоз Ивановăй йулташа сурăх фермин пуçлăхне лартрĕç.

Ферма çулленех ӳссе пырат. Пайанхи куна фермăра ват сурăхсем 48 пуç, ăратла такасем 9 пуç. Çавăн пекех фермă икĕ ĕне, пĕр ăратлă вăйăр, 6 сысна усрат.

— Ивановăй йулташ пире йăлана кăтартусем парса тăрат. Епĕ фермăри сурăхсен йышне ӳстересшĕн пĕтĕм вăйа хурса ĕçлетĕп,—тет фермăра ĕçлекен Григорьев йулташ.

П. Петров.

Производствăри хĕрарăмсем

Çак йулашки икĕ çул хушшинче Çĕмĕрле комбинатĕнче ĕçлекен хĕрарăмсен хисепĕ икĕ хута йăхан ӳснĕ. 1935 çулти йăнăварĕн 1-мĕшне вĕсем 714 çын пулнăн пулсан, кăçалхи çул пуçламăшне 1132 çын çитнĕ. Вăл шутран стахановăвçисем, уларпишăсем, инженерла-техникăна работникĕсем те сахал мар. Комбинатра хĕрарăмсем ĕçлемении пĕр цех та, пĕр смена та çук. Тĕрлĕ ĕçсенче ĕçлесçĕ вĕсем. Ĕçре никăн йенчен те йулса пымасçĕ. Кашнийех лайăхрах ĕçлес-ишĕн, лайăхрах пурăнассишĕн тăрăшасçĕ. Нумайĕшĕ вĕсенчен производствăра ĕçленине пĕрлех тĕрлĕрен шкулсенче, курссенче вĕреneççĕ.

Вера Касăнавăна комбината ĕçлеме 1931-çулта кĕнĕ. Малтанах хăма çуракан цехра торцовăлăй стайок çинче ĕçлеме вĕреннĕ. Унтан ытти станоксемпе ĕçлес техникăна та алла çавăрса илнĕ. Халĕ стоҫăрнăй цехра ĕçлет. Кăçалхи çĕтел-ӳнан тăвăрашăсене тăвас ĕçре никăçан пулмăн çитĕнӳ турĕ, нормăна 480 процент тултарчĕ.

Комбината килнĕ чух Касăнавăн йулташ сырма та вулама та тытăнăçа пĕлнĕ, халĕ вăл хута вĕренĕ, вăл сырат, вулăт тата малала вĕренет. Техникăна вĕренмели кружокăн лайăх ĕçленĕсе тухнă. Общественăлă ĕçре те ĕçлет. Касăнавăн халăх çучĕн заседательĕ, хула совечĕн членĕ. Вăл тăрашăсем ĕçленипе иртнĕ çулта работниксен сто-лонăйĕнче-апат пăхалăхĕ чылайăх лайăхланчĕ, йăçĕри ситменлĕхсене те, вăлах тăрă шыв çине кăларче т. ыт. те.

Шереметйева, Шестакова, Чапрайева, Вавилина йулташсем те çак йулашки çулсем хушшинче квалификацилĕ работницасем—стахановăвçем пулса тăчĕç. Весем кашни кун çӳ нормисене 150—400 процентлĕçе тултарса пырассĕç. Политикăла пĕлӳре ӳстерес тĕлĕшпе тăрăшса вĕренеççĕ. Ака, Чапрайева йулташ авса пуканесем тăвакан цехра ĕçлет. Вăл хута панăчах пĕлнĕ, халĕ кăсхине вĕренмели парти шкулне вĕренме çӳрет, коммунискă. Цехра депутатсен группине йĕртсе пырат.

Комбинат директорĕпе хĕрарăмсен ĕçри хастарлăхне хуçа, вĕсене асăлăрах, ответлăрах выраннсене ĕçлеме кусăрат. Иртнĕ çултанна ответлă выраннсене темиçе пуннăр хĕрарăма кусăрнă. Авса пуканесем тăвакан цехра инженер пулса ĕçлет Йевгения Пономарева йулташа (вăл комсомолка) сушилăй хусăлахăн начаљникне кусăрнă. Çавăн пекех стоҫăрнăй цехри Марийă Скителĕвăпа хăма çуракан цехри Жеманăва станочникăн-станханăкĕсене прийомщицăна кусăрнă; стоҫăрнăй цехра подручнăйенче ĕçленĕ Петрикăнăй йулташ халĕ бригадирта ĕçлет; станоксене ĕçленĕ Йефремăна Федăрăва стахановăвçем ПСК(б)П парти райкомĕн инструкторĕсем пулса ĕçлеççĕ.

Калас пулаț, пурте вĕсем хăйсен ĕçĕсене йуратса, йĕркелĕн туса пырассĕç.

Сукнăрсем куљтурлă пурăнассĕ

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ. Сукнăрсен Сирепкасенчи производствă мастерскойĕнче иртнĕ суллине таналлантарсан культурăллă ĕçе чылай лайăх йĕркелени курăнат.

Иртнĕ суллесшĕн культурăллă ĕçе туса пыма сурт сукки-тата укçа-тенкĕ йенчен хĕвĕм пулни чарса пынă. Администрацин те ку ĕç енне сиплетен сĕç пăхнă.

Халĕ мастерскойăн кăйăк сĕнĕ хĕрлĕ кĕтесне столовăй пур. Хĕрлĕ кĕтесре рабочисене кирлĕ кĕнекесем чылай. Кăçал сĕнĕрен 228 кĕнеке илнĕ. Унтах тĕрĕрен хăçат-журналсем, шашкă-шахмăтсем пур. Сукнăрсем валăри алпа хыпашласа вулăмали „Жизнь слепых" журнал килсе тăрат.

Рабочисем журналсеме интересленеççĕ. Ку тĕлĕшпе вĕсен йăтăрлаçах кружок ĕçлет. Радио та пур. Уйăхра пĕр хут стена хăçатĕ тухса тăрат. Куç курманнисем хăйсем валли хăнăлаеа вулаканни стена хăçатĕ каларрĕç.

Культурăлă-массăлă ĕçе анлăн сарса йăнă май, мастерской производствăри ĕçе те чылайăх лайăхлатни палăрат. Диципланă сирĕплетнĕ. Рабочисенчен 75 процентне профсоюза членне йăвăçтарнă т. ыт. те.

Анчах мастерскойĕнче ситменлĕхсем те пур. Мунчала ситменни вĕренсен йăваç ĕçе тăрмантарат. Кунсăр пуçне тата ĕçленĕ чухне тăхăнмали тумтир çук. Йулашки уйăхсенче куç тухтăрĕсемпе трахоматолог-никсем пырса та пăхман. Ача-пăча йăçлине те пайанченех организацилемен.

Культурăлă ситменлĕхсене мастерской руководителĕсем пĕтермелĕ. Вара мастерской татах та лайăхрах ĕçлеме пултарат.

Савăтăн çитменлĕхĕ

Шупашкарти Водопйанăв йăвăнче тăракан тир-сăран савăчен директăр замеçтителĕ Наумав йулташ: 1-мĕш кварталăн планне полошăв сителĕкĕпе пулман пирки тултаймарăмăр, тесе каласăç. Подошăва вăхăтра пулман тени тĕрĕс. Йăнăвар уйăхĕнче подошăва пулман пирки савăт 10 кун хушши тулли ĕçлемен. Йăнăварĕн 1-мĕшне кӳрсе килмеле пулнă 70 тонна подошăва йăнăварĕн 11-мĕшĕнче тин кӳрсе килнĕ. Çавăнпа савăт йăнăвар уйăх планне 86,5 процент çеç тултарнă.

Февраљре март уйăхĕсен планĕсене савăт 102—99,8 процент тултарчĕ. Ку уйăхсенче ĕçлемели материал сителĕкĕле пулна. Ĕçе тĕрĕс организацилеменĕ пулсан, савăт татах та, лайăхрах ĕçлеме, йăнăвар уйăх планне тултарманнинне те витме пултарнă пулĕччĕ. Анчах савăт руководителĕсем ĕçлемели материал кӳрсе килиннех лапланнă.

Стахановăвçсен çĕнĕ çĕнтерĕвĕсем пĕтĕм савăтшăн паха пулса тăрассĕç. Скачкова стахановăвкă материалсем хатĕрлес ĕçре нормăна 100—216 процент, чуйăксене подошва çĕлес çĕрте ĕçлекен Кирилăн йулташ 160 процент, Ильдейкинă 200 процент тултарассĕç.

Çак стахановăвçсен паха опычĕсене ытти рабочисем хушшине сарас тĕлĕшпе савăтра начар ĕçлессĕç. Çавăнпа стахановăвçсен йышĕ сахал-ха. Производствăра ĕçлекенсенчен 24 процент стахановăвçем шутланассĕç. Çав вăхăтрах ĕçлекенсенчен 20 процене нормăна тултарса пымассĕç-ха. Нормăна тултарманнисем уйăрмăн чувйăксем тăвакан бригадăра пумай. Унта 14 çын ĕçлессĕç пулсан, нормăна тултаракансем пуррĕ те 3—4 çын ççç. Савăт руководителĕсем ку бригада начар ĕçленнинчен тата материал сителĕкĕсĕр пулнинчен кулет, теме пахаççĕ. Ку тĕрĕс мар. Савăтăн материал сителĕклĕ. Кунта пĕтĕм сăлтавĕ те кашни рабочийĕ ĕç уйăрса паманни тата техникăна вĕренес ĕçе йĕркеленеми пулат. Стахановăвçем опычĕсене сармассĕç, массăлă ĕç çук. Ĕçлене выранна кирлĕ материалсене илсе пырса парассине те йĕркелетĕп туса пымассĕç. Çак ситменлĕхсем пулнăран ентĕ тепĕр чухне стахановăвçемех нормăна тултарамассĕç. Ака пĕр тĕслĕх: Петрова йулташ савăтра тахçантанах ĕçлет, техникăна вĕренсе çитнĕ, халĕ вăл подошвăна çĕлемели выраннă ĕçлет. Март уйăхĕнче хăшпĕр кун нормăна. 120—150 процент тарăн тултарса ĕçлене. Йулашки вăхăтра 80—90 процент çеç тултарса пырат.

Техникăна вĕрентесси, рационализацине изобретательсгва ĕçе начар пăни—савăтăн пысăк ситменлĕхсенчен пĕри пулса тăрат. Изобретательсте ĕçĕпе кунта пачах ĕçлемеççĕ темеле. Изобретательсен умкăнăн совечĕн председателĕ Наумав йулташ хăйех: „Ку тĕлĕшпе вăмăн те [тумăн", тет. Кăçал вĕсем (виçĕ уйăх хушшин-че, пĕтĕмпе те пĕр ,сенĕ çеç пурнăçа кĕртнĕ.

1-мĕш квартăлта савăтра социалисăмла ăмăрту та кирлĕ пек сарăлса пыман. Уйăрăм рабочисем бригадăсем тунă ăмăрту-договăрĕсене смена мĕнле пурнăçласа пынине пĕрре те тĕрĕслемен. Унăн обязаăтĕлствĕсене кам мĕнле тултарнине рабочисем пĕлмеççĕ.

Германи Чехословаки çине тапăнас хăрушлăх

Германи фашисĕсем, Австрия территорине йышăннă хыççăн икĕçĕр кунлех, вĕсен йӳтĕр-юмăнсене тытса илес планĕн сывăх вăхăтра обйекчă Чехословаки пуласа тăнине уçăлах пăтăрчĕç. Чехословаки çине тапăнас-хăрушлăх Гитлĕр пăлăха илсен малтанхи кунсенчех пуçланнă темеле. Темиçе çул хăйĕрех Гитлĕр сывăх тăракан полковник фон Арним: „Чехословаки пĕтес лармала", тесе сырнă. Тепĕр фашис. „Моркамапус" псевдонимпе пытаннăскер: „Германи Богимине хĕсĕкчă мăйăра лапчăтса сĕмĕрнĕ пек сĕмĕрес тăкмала" тесе сырнă. Хăть ĕнтĕ, Австрие обупаци тунине Англи хирĕсленне кăна мар, Англи премйерĕ Невил Чемберлен йенчен ырă сунса пăхнă-палăрнă вăхăтра, фашисла Германи хăй Чехословаки çине тапăнма практикăла хатĕрленнине пытарма нирлĕ те мар, тесе шутлат.

Германи пичче Чехословакине хирĕле кампанине пĕтĕм интенсивăхпа туса пырат. Хăçатсем Чехословакине вăрçинне тата хăратнине туласа ларнă. Хăй Чехословаки пăлăрмалăх пайне татса илне тăрăшнине Гитлĕр ӳçăлах пĕлтерне.

Австрие тытса илни Чехословакине фашисла Германи, Венгри тата Польшă хушшинчи уçă ăшне тăратса хăварчĕ. Гитлĕр Польшăна хăйĕн йӳтĕр-юмăнсене тытса илес планĕн сыккăр орудийĕ туса хума тăрăшнат. Польшă власăçĕнчи пилсудчиксем тытса пыракан политикă Гитлĕр планĕсемпе пĕтĕмпех килĕшӳлĕ. Ахальтен мар ĕнтĕ Польшăн йӳтĕр-шăн вĕсем министрĕ Бек йăланах Берлина инструкцисем илме кайат. Савăнна та Гитлĕр Австрие тытса илни тата Польшă Литва ултиматум тăратни, пĕрни хыççăн тепри, вăхăтра пуласа иртни те кĕтмен çĕртен пуçнă йăнăла мар.

Германи фашисла руководителĕсем, Чехословакине хупăраса тăракан государствăсенчен Чехословакине хирĕле агрессивлă блок тума тытăнинне пĕрлех, Чехословакине хăйĕнче те, йăла шалтах хавшатас тĕлĕнне питĕ пысăк масштабе шăнăхтарасси пумай. Çаксем ентĕ провокацилĕ-сăтăрлă ĕçсем туса пырассĕç.

Çак сăтăрлă диверсилĕ ĕçе пумай хисеплĕ каналсемпе туса пырассĕç. Хăть Чехословакине шпионăк çинчен пине йăхăн çут ĕçĕ тăрăх палăстви пыни çинчен калани те сителĕклĕ. Анчах вăл ĕçсем гестапона Германи штабĕ панă заданипе тăрăх тӳрремĕнех шпионла ĕçленĕ шпионсене çеç тивессĕ. Чехословаки пиччĕ пĕлтернĕ тăрăх, Чехословаки территорийĕнче ĕçлекен мĕн пур шпионсен пумай хисеплĕ таналлатăрсан, тытăç шпионăн хисеплĕ палăрмалах мар.

„Путĕрпшьсенчи пиме-ĕçсем çӳлăш-та гестапона пĕрлех тата унпа тачă сыхăнса вăйăл шпионла ĕç туса пырат. Ку организацин ытти сĕрпшьсенчи пиме-ĕç-хăйăх сут шпионсен, террористсем, диверсантсем пухат. Чехословакири сутдетсене пиме çынписсем чылайăх пур. Гитлĕрăпĕçем тата пысăк ĕç сарса йăнăтма тăрăшаççĕ. Генлейн йĕртсе пынине ĕçлекен-судет пиме-ĕçсен „партийĕ" теççĕ. Ват пăнă фашисла парти, чăннипе вăл политикăлă парти мар,—гестапона Путĕрпшьсенчи пиме-ĕçсен сойузăн пĕтĕм Чехословаки территорийĕ çинче сăтăрла-шпионла ĕç туса пыракан агĕнчĕ. Генлейнпĕçем пуçăпшине, тестапо, Чехословаки госуларствăн аппаравăн пур сыпăкĕсенче те шпионла йăнăсем сăнăрăç. Генлейнпĕçен сăтăра-шпионла ĕçĕсем-не йĕртсе пыракан тĕп штаб Мюнхенре тăрат. Сăнăнтан ĕнтĕ гестапо агĕнчĕсем пĕтĕм Чехословаки тăрăх сарăстрийĕ тытса илни тата Польшă Литва ултиматум тăратни, пĕрни хыççăн тепри, вăхăтра пуласа иртни те кĕтмен çĕртен пуçнă йăнăла мар.

Германи территорийĕнчи „Судет пиме-ĕçсен бригадин" йăтăрласа тунă лагерĕсенче генлейнпĕçем çар врачĕсĕнче пуласçĕ. Генлейнпĕçем йăланах Чехословаки государствине хирĕç пропаганда сараççĕ, террорла актăсем организацилеççĕ тата гестапона кăмăлăл мар сыпсене Германи территорийĕ çине вăрласа хăйăнçывăл блок тума тытăнинне пĕрлех, Чехословакине хăйĕнче те, йăла шалтах пуçа пуçланă. Террорла тата шпионла тăрăшăвсене пумай. Çаксем ентĕ механикăсем сине пысăк ответлăх хураççĕ. Пирĕн трактăрсене лайăх пăхса, сыхласа тăмала. Ĕнĕр кăçалхи йалхуçалăх çулĕнче аваpисемсĕр, простойсăр ĕçлесе, пĕтĕм ĕçсене кăтартулăн туса пыма пултăмăр.

Çак кунсенче курсеран 45 трактăрис вĕренсе тухаççĕ. Паллах ĕнтĕ, манăн вĕсем хушшинче ытларах ĕçлемеле пулаț, мĕншĕн тесен вĕсен ĕçри опыт çук-ха. Вĕсем мĕнле ĕçлесе пынине ытларах санаса тăратăп. Кашни вăхăтсенче трактăрпа ĕçлессии теорине вĕрентĕртĕп. Çапăах трактăрисене лайăх ĕç условийĕ туса паратпăр, вĕсем машинăсене лайăх пăхма, тухăçла ĕçлеме пултарччăр.

МТС асла механикĕ Абудейев.

Куславккари машина-трактăрла станци горучисен кӳрсе килес планă: çурассин—8,4 процент, бензин—45,2 процент кăна тултарнă.

МТС ДИРЕКТĂРĔ:—Ну! Утсам ĕнтĕ...

Потребкооперацин районри конференцийĕ

МАН СЕНТЕР. Мартăн 26—27-мĕшĕсенче Тутаркас районĕнчи потребитĕл кооперацин иккĕмĕш конференцийĕ пулчĕ. Чăваншойăн 1937 сулхи ĕçĕсем çинчен Черков йышши доклад туса ячĕ. Вăл хăйĕн докладĕнче уйрăмăнах йалпо ĕçĕсенчи ситмолăçсем ирки чылай чăрăнса тăчĕ. Йалпосен ĕçĕнчи чи пысăк ситмолăçхсенчен пĕри вăл — растратă. Растратăсем чакас шырăпне, ĕçсе пынă. Потребитĕл кооперацийĕн ĕçлекенсем хушшинче стахановла йухăма анлăн сарман. Чăваншойăн системинче 4240 сын ĕçлеççĕ. Вĕсенчен стахановĕсем—75 сын, ударниксем — 195 сын кăна.

Товар илекен сын йалпосенчен куллен кирлĕ таварсене ыйтать. Анчах чылай йалпосем вĕсене тăтăпах вăхăтра кĕрсе килме тăрăшмаççĕ.

1938 султи 1-мĕш кварталăн таварсăвăнăш планне, Мăн Сĕнтĕр йалпоĕсĕр пуçне, районра пĕр йалпо та тултарайман. Районра 4 йалпо çеç ăмăртăва хутшăннă. Растратă тунă укçана айăлă сăнесенчи шыраса илмеççĕ. Ку ĕçре суд органĕсем йалпосене тивĕçлĕн пулăшми кирлĕ. Халăх сучĕ растратă тунă ĕçсене хăвăрт пăхса тухмасăр. Калай-касси йалпоĕнче ĕçленĕ Красной растрачийĕн ĕçне халăх сучĕ чылайранпа пăхса тухмасăр выртрапăт.

Пĕтĕмпе 20 сын туха каланçĕç. Тухса калаçнисенчен пĕрăнсенче пысăк ситмолăçсем пурри палăрчĕ. Вĕсем йалпосене кулленех кирлĕ таварсене ситеймĕкĕн йăрса паманни, сутă тăвакансем йĕркеде ĕçлемелли çинчен чăрăнса тăчĕç.

Мăн Сĕнтĕрти магазинпа хăпăрăн таварсене пăртăк сутаççĕ. Райпаг пуçлăхĕ Куçков хăй паллăнă сăнесене ик-виçшер мĕшĕр калуш сутнă, ытти таварсене те çавнашкалах валеçнĕ.

Районри йалпосем колхозсенче сурăкăн вăхăтĕнче кирлĕ таварсене ситеймĕкĕ тăран кĕрсе килме хăпаланмаççĕ. Халăхăн вăхăтра йалпосенче сĕмен-йĕнерĕн тата ытти кĕмели хатĕрсем пачах ситеймĕкĕр.

Чăваншойăн районри йалпосене тухса тĕрĕлемест. Хутсем çырулне çырлахтарасшăн. Конференцин таварсăвăрăнăш планне вăхăтра тултарса пыма, растратчиксемпе вирлĕн кĕрешме тата ĕçсăлăнисем валăн кулленех кирлĕ таварсене вăхăтра кĕрсе тăма хушса решени йышăнчĕ. Сак задачесене пурăçса кĕртесе тĕлĕнпе Тутаркас райпотребсойăзĕ Пĕтĕрне райпотребсойăзне социалисăмса ăмăртăва чĕнчĕ.

Йадыков.

Ситĕннисен шкулĕсем ĕçлеме пуçларĕç

Вăрманкас Тăрăнта (Ишлей р.) ситĕннисен шкулĕ ĕçлеме пуçларĕ. Шкулта 19 хĕрарăм вĕренеççĕ. Вĕсене, хутла вĕрентнине пĕрлех, РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совечĕсене субламали Положенисене те тĕплĕн каласа ăнлантараççĕ.

М. Галкинă.

Тĕрлемесри „Коммунар" колхозра (Куславкка р.) хутла пĕлменнисемпе сахал пĕлекенсене вĕрентме тытăнчĕç. Пурĕ 39 хĕрарăм вĕренеççĕ. Вĕсене Антонăв комсомолĕц вĕренитет.

И. Харитонăв.

Савăтри библиотекă

ИЕПРЕÇ. Вуникăри хăма сураках савăт сумĕнчи библиотекăра вулакаççен йыше ÿссех пырать. Иртнĕ султа вĕсен шучĕ 45 сын пулнă пулсан, кăçалхи сул 67 сынна çитрĕ.

Вулакансенчен Иван Мозоцкин йăлтăша палăртмала. Вăл йăлашки вăхăтра Островскин „Как закалялась сталь", „Рожденные бурей" тата М. Горький сырнă „Мать" йăтăла произведенисене вуласа тухрĕ.

Пайăнки куна библиотекăра 867 кĕнеке пур. Анчах чăвашла литературăсем ситеймĕкĕр. Хапрăк-савăт комитечĕн чăвашла кĕнекисене ытларах илмелле.

М. Раймăв.

ПВХО инструкторĕсем

Осоавиахимăн Шупашкар хула совечĕ мартăн 28-мĕшĕнче ПВХО нормисене йышăнаканан инструкторĕсене, вĕрентĕçе кăларчĕ. Ку курсран 80 сехетлĕ программăлла 14 сын ĕçрен уйăрăмсăр вĕренесе тухрĕç. Вĕсен хушшинче 2 хĕрарăм. Пăвалăв, Икăлăвăв тата Аптехăн йăуташсем ПВХО нормисене йышăнакан инструктăр званине илмели нормăна „отличнo" пачĕç.

Федотăв.

Хурт-хăмăр ăстаçисен курсĕ

ЕЛĔК. Район центрĕнче хурт-хăмăр ăстаçисен 2 уйăхлăх курсĕ пулса иртрĕ. Вăл курсран 17 колхозник „отлично" тата „хорошо" паллăсемпе вĕренсе тухрĕç. Вĕсем хурт-хăмăр ĕçĕпе ĕçлеме колхозсене саланчĕç.

А. Зайцĕв.

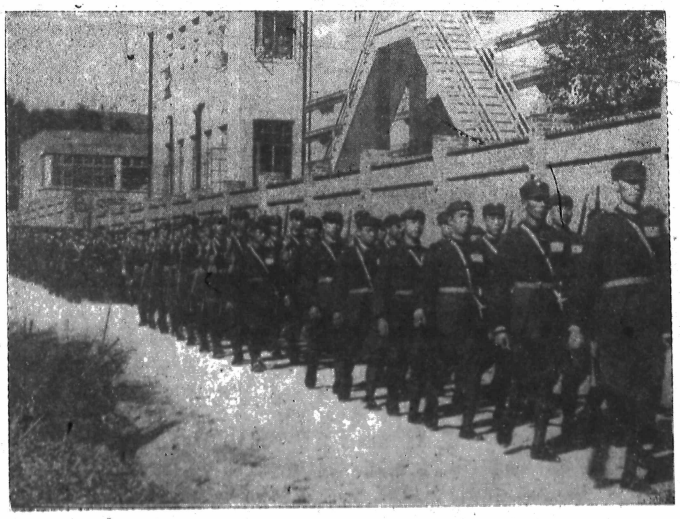

Ÿкерчĕк çинче: Китай çарĕн бойецĕсем фронта кайаççĕ.
(Сойузфото).

КИТАЙРИ ВĂРÇА

Сурçĕр Китайра Таçпинь--Чукоу чукунçуле патĕнчи фронтра халĕ те вăйлă сăпăçусем пулса пыраççĕ. Малтанхи пекех пуçарулăх Китай çарĕсен алăинче. Вĕсем йапонĕсене тĕрлĕ вырăнсенче хĕçеççĕ. Йулашки икĕ кун хушшинче çăнăçу ĕçне Китайăн моторизацилене чăсĕсем хутшăнна. Китай самолăочĕсем Йапони позицийĕсем çине кашни кунах бомбăсем пăрахаççĕ.

Шаньдун провинцин кăнтăр пайĕнчи Тайерчжуан районĕнче те пысăк сăпăçусем пыраççĕ. Çак сăпăçусем Сыйчжоу хулине (Лунхай чукунçулĕ тăрăхĕнчи хула) хÿрĕлес çĕрте тĕп тапхăр пулса тăраççĕ. Йапони çарĕсем кунта Китай оборонин линине тата хăтланаççĕ, анчах та вĕсен ĕçе анăçлă пулаймаçĕ.

Китай çарĕсем, Шанхай-Уху—Ханчжоу (Вăтам Китай) районĕнче Йапони гарнизонĕсене пĕчĕклетнине усă курса, татăклăнас наступленине куçса пыраççĕ. Ку района Китай çарĕсен регулăярлă чăсĕсем çитнĕ. Партизансен отрăлĕсем те чылай ÿснĕ.

Шанхайран 90 километр кăнтăрпа хĕвеланăçнелле пысăк сăпăçусем пулса пыраççĕ. Вунă кун хушшинче Китай çарĕсем вуншар километр малала кайнă.

(ТАСС).

Йапони дипломачĕ-разведчикĕ ирсĕр ĕç тунă

КАБУЛ, апрелĕн 2-мĕш. Афганистанра Йапони ĕçĕсене тăвакан поверенныйĕ Цуру Кувабара куна пуçлăх та пулмасăр килнĕ ССР Сойузĕн çĕнĕ полпречĕ Михайлăв йулташ пирки халиччен илтменле ирсĕр ĕç тунă. Михайлăв патне „хисеплесе пырса курнă" вăхăтра, Цуру Кувабара нимĕн именсе тăмасăрах ăна шпиона кĕрĕшсе Йапонине усă кÿрес тĕлĕшпе перле ĕçлесе пыма сенÿ панă. Митайлăв йулташран тивĕçлĕ, тăрахăл ответ илнĕ хыççăн, Йапони ĕçĕсене тăвакан поверенныйĕ ним калама аптăраса тухса кайнă.

(ТАСС).

Асăрхаттарни. Авторитетлă вырăнсенчен ТАСС илнĕ сведенисем тăрăх, ССР Сойузĕн Токиори полпречĕ Йапонин Кабулри дипломатилĕ представителĕ ирсĕр ĕç тунине хирĕç Йапонин йыт çĕршыв ĕçĕсен министерствине татăклă протест панă.

Осоавиахимăн 12-мĕш лотерей билечĕсене илеççĕ

●● Шупашкарти Пединститутри студентсемпе преподавательсем тата служăщăнсем лотерей билечĕсене 5.695 тенкĕлĕх илнĕç.

М. Алексейĕв.

●● Тутаркас районĕнчи Ориниий йалсоветне кĕрекен „Восток" колхоз членĕсем лотерей билетне 140 тенкĕлĕх, Молотăв йăчене тăракан колхоз членĕсем 66 тенкĕлĕх илчĕç. Колхозниксем лотерей билечĕсене хаç те илеççĕ.

●● Шупашкарти çыхăну кантурĕн експедицинче ĕçлекенсем Осоавиахимăн 12-мĕш лотерей билечĕсене пурте пĕршухăшлăн илчĕç. Самохвалăв й.—20 тенкĕлĕх, ученик вырăнче ĕçлекен И. Андрейĕв 10 тенкĕлĕх, стахановец Уриков 25 тенкĕлĕх, Ударник Стоçаров 25 тенкĕлĕх, ударница Муравйова 50 тенкĕлĕх туйанчĕ. Рабочисем митингра йышăннă резолюцире: „Осоавиахимăн 12-ш лотерей билечĕсене илсе хамăр тăван çĕршывăн оборонă пултарулăхне тĕреклетер, çак вăл фашиссен ирсĕр хăтланăвĕсене хирĕç чи çирĕп ответ пулĕ" тесе сыраççĕ.

Й. Осипăв.

Райĕçтăвком работникĕсен канашлăвĕ

Чăваш АССР Ĕçтăвакан Тĕп Комитечĕн президиумĕ 1938 сулхи мартăн 25-мĕшĕнче кăçалхи апрел уйăхĕнче райĕçтăвкомсен, хула совечĕсен секретарĕсене, инструкторĕсене, кадр пайĕсен тата пĕтĕмшлĕ пайĕсен пуçлăхĕсене пуçăхсене тытăнма çĕнĕ постановлени кăларнă.

Канашлун кун йĕркинче: РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совечĕсене суйлама хатĕрленессипе советсен организацилĕ-массăлă ĕçĕ çинчен.

Чăваш республикин 1938 сулхи халăх хуçалăх планĕ çинчен, райĕçтăвкомсемпе йалсоветсен отчетна информаци ĕçĕсем çинчен, 1938 сулхи совет строительствин кадрĕсене хатĕрлесси çинчен тата жалăбăсем çинчен пĕтучăсем тăраççĕ.

Канашлура хăшпĕр райĕçтăвком секретарĕсем, инструкторĕсем, кадрпа пĕтĕмшлĕ пайсен пуçлăхĕсен тата Çĕрĕç халăх комиссариачĕпе Çутĕç халăх комиссариачĕн содокладчĕсем пуласçĕç.

ПĂРÇАЛĂ КУЛЬТУРĂСЕН ТУХĂÇНЕ ÝСТЕРМЕЛИ ШАНЧĂКЛА МАЙ

Чăваш республикине виççĕмĕш сул ĕнтĕ нитрагин кÿрсе килеççĕ. Нитрагин вăл пăрçала тырăсене акмали çĕре çеçеретес ĕçре, пăрçала кулътурăсен тухăçне ÿстерес ĕçре пит паха йăпала пулса тăрать. Пĕр гектар çĕре çеçеретме мĕн пурĕ те 2 тенкĕ те 40 пуслăх çеç нитрагин кирлĕ. Çав вăхăтрах нитрагинласа акнă вырăнта пăрçа йĕ йăсмăк тухăçĕ гектар çинче 2 центнĕр таран ытларах пулать.

Нитрагин пăрçалă культурăсен тухăçне чылай ÿстеррине катартекан опытсем Чăваш республикинче те сахал мар. Иртнĕ çулта Чăваш йăлхуçалăх институчĕ тунă опыт та нитрагин вика тухăçне гектар çинче 2 центнĕр таран ытларах ÿстеррине катартса панă. Анчах та, нитрагин йÿнĕ, тухăçлăха та нумай ÿстерет пулсан та, унпа Чăваш республикинче пит сахал усă кураççĕ. Куншăн ун малтанах çĕрĕç органĕсемпе агрономсем айăпла.

1936 çулта Чăваш республикине пурĕ 2240 банкă нитрагин кÿрсе килнĕччĕ. Çав çул 448 банкă çеç колхозсене саланнă. 1937 çулта та çаван пекех, кÿрсе килнĕ 4500 бутылкăран 1098 бутылкă çеç сутăннă. Сутăнмасăр йулни ахалех пĕтнĕ, мĕншĕн тесен нитрагинпа çав çулах усă курмасăн вăл пăсăлать.

Нитрагина хакланă районсенчен, уйрăмăнах Трак тата Шăхасан районĕсене кăтартма пулать. Нитрагин сарас ĕçе çăмăллатас шутпа иртнĕ çул йăлхуçалăх снабженин кантурĕ чылай районсене хăйĕн машинипе нитрагин лесçе пачă. Çав шутран Трак тата Шăхасан районĕсене те 290-шар бутылкă кÿрсе пачă Анчах вĕсем пĕр бутылкинне те колхозсене валеçсе паман, çапла вара нитрагин усасăрах пĕтнĕ.

Чăваш АССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă агротехникăна ĕçсен планĕ тăрăх, 1938 çулта республикине пурĕ 16.500 гектар нитрагинласа акмала. Чăваш çĕрĕç халăх комиссариачĕ пурĕ 30 пин тенкĕлĕх нитрагин кÿрсе килме заказ панă. Вăтăр нитрагин хисеплĕнчен чылай пайĕ хаç республикăна килнĕ те ĕнтĕ. Анчах, кăçал та кÿрсе килнĕ нитрагин сутăнмасăрах йулас хăрушлăх пит пысăк. Çĕрĕç халăх комиссариатĕнче те, районсенче те ун çинчен калаçаканскем, нитрагинпа усă курма тăрăшаканскем пит сахал.

Чылай районсенче химизаторсен курсĕсене-туса иртереççĕ. Анчах çав курсценче нитрагинпа усă курмали йĕркесем çинчен пĕр сăмах та шарламаççĕ.

Нитрагин уссине шутласа пăхсан, вăл литĕ пысăк. Планпа 16500 гектара пĕтĕмпех нитрагинласа аксан, çав вырăнта тухăç гектартан сахалтан та 1,5 центнĕр ытларах тухсан, вара епĕр республикине 24.750 центнĕр ытларах тырă туса илме пултарăттăмăрччĕ. Анчах та çĕрĕç органĕсем çавна шута илмеççĕ.

Нитрагинпа усă курас йĕрке çинчен. Нитрагин вăл тăпра тĕслĕ порошок. Ăна кĕленче ăшăнче тытса усрамаççĕ. Нитрагин ăшăнче пăрçалă культурăсен тымарĕсем çинче пулакан бактерисем пулаççĕ. Çав бактерисем тымара вăйлатса пăрçала культурăсене лайăхрах ÿсме пулăшаççĕ.

Нитрагина акнă вăрлăхпа пĕрле уйă каларăççĕ, малтан ăна вăрлăхпа пĕрле хутăштарма. Вăл ĕçе çапла тумала: пайан акма илнĕ вăрлăха кĕвел ÿкмен вырăнта вăвăç урай çине сармала та, нитрагин кĕленчине уçса таса савăт ăшне ăмала. Ун çине çур литр шыв йарса (кĕвер ĕç ăуçернă пек вĕтĕ вăрлăх пулсан 10 килограм вăлăйи пăрçа пек шултра пĕрчĕле пулсан 30 килограм вăлăйи) 3—5 минут хушши вăвăç кашăкпа пăтратса тăмала. Çав пăтранчăка вара тăрăлма памасăр вăрлăх çине пĕр пек тикĕс сапса тухмала та вăрлăха пит тĕплĕн пăтратмата. Çавăн хыççăн вăрлăха кăшт куштармала, ун хыççăнах акмала. Акасса та хĕвелĕр кун ĕç ирхине иртерех, ĕç каçхине акмала.

Викăна сĕлĕне хутăш акнă чух сĕлĕ вăрлăхне формалинпа чÿкеме кирлĕ. Анчах формалин нитрагин ăшăнчи бактерисене пĕтерме пултарать. Çавăнпа та сĕлĕ вăрлăхне формалинпа чÿкес ĕçе малтарахран, ăна вика вăрлăхĕне хутăштаричен формалин типсе çитмене туса иртермелле.

Нитрагин пăрçала культурăсен тухăçне ÿстерес ĕçре шанчăклă май пулса тăрать. Кашни колхозăн унпа усă курма тăрăшмала.

К. Костин.

ÇУРКУННЕН МАЛТАНХИ ВУНĂКУНЛĂХĔ

Чăваш АССР метеорологи станци сăнаçа ыйнă тăрăх, санталăк çуркуннехи метеорологилĕ условийĕсем кăçал март уйăхĕн йулашки вунăкунлăхĕнче пуçланă тесе шутламала.

Çак вунăкунлăхра республикăра санталăкăн сакăн пек метеорологилĕ условийĕсене палăртнă: сывлăпăр чылай ăшăтă, йур час ирĕлнĕ, час-часах çăмăр çуна, хупăран йĕне йур çунă, сакăн пекех тата мартăн 22-мĕшне 23-мĕш хушшинче çĕрле республикăн çурçĕр пайĕнче аçа-çиçĕм пулнă. 1937 сулхине танлаштарсан, кăçал çуркунне кайăрах йăлса килнĕ, анчах та ним те хăвăрт пулаймă.

Кăçалхи хĕл условийĕсене пĕлтĕрхи хĕлпе танлаштарсан сакăн пек уйрăмлăхсем курма пулать: кăçал мартăн 10-мĕшпе 20-мĕш хушшинче йур хулăмăшĕ диххăн вăхăтринчен те пысăкрах пулнă, пĕтĕм Чăваш республикинче йур хулăмăшĕ 28 сантиметрăн пуçласа 52 сантиметра çитнĕ, чи хулăм йур (52 см.) Шупашкарта пулнине, чи çухе йур (28 см.) Улатăрта пулнине палăртнă.

Кăçалхи март уйăхĕн йулашки вунăкунлăхĕнче санталăк чылай ăнтăрĕ, çак вунăкунлăхра пĕтĕм республикăра тăрăх вăтам температурă 0,0 градуçран пуçласа +0,8 градус çитнĕ, чи ăнăрах вăтам температурă республикăн кăнтăр пайĕнче (Пăрачкав, Улатăр) пулнă. Иккĕмĕш вунăкунлăхра танлаштарсан, виççĕмĕш вунăкунлăхра температура 6,7°—7,9° ăнăрах пулнă.

Мартăн виççĕмĕш вунăкунлăхĕнче сывлăпăр ун ăшă температурă 8 градуçран пуçласа 9 градуса çитнĕ, чи сивĕ температурă 7 градуçран пуçласа 8 градуса çитнĕ.

Мартăн 31-мĕш тĕлне пĕтĕм Чăваш республикине тăпра 55 сантиметран пуçласа 65 сантиметр хулăмĕн шăнăл. Санталăкăн метеорологилĕ условийĕ малалине те хăлхăн пекех пулса пыраçан йур хăвăртăн ирĕлес пĕтĕссине тата тăпран сиксе çитнĕ сайăн час тинессине кĕтме пулать, вăрă çуркуннехи йăлхуçалăх ĕçĕсене пуçлама май пулать. Метеорологилĕ условийĕсем аван пулнă пирки кĕрхи тĕп-тырăсеене клевĕр калчисем йур айĕнче лайăх хĕл кăснă. Шупашкарти, Канаш-ри, Пăрачкаври метеорологи станцисем декабрĕн 25-мĕшĕнче, январĕн 25-мĕшĕнче, февралĕн 25-мĕшĕнче тата мартăн 15-мĕшĕнче сăнана тăрăх, кĕрхи тырăсем сийĕн курмалине пăлартнă.

Кунта асăннă пĕтĕм материалсенчен сăнна палăртмала: 1937—38 сулхи хĕл вăхăтĕнчи метеорологилĕ условисем йăлхуçалăх культурисемшĕн ытти те йурăхал пулса тăраççĕ.

Кузьмин.

Тÿрлетни

„Чăваш Коммунĕн" мартăн 24-мĕшĕнче тухнă „Колхоз производственчи ĕçе тĕрĕç организацилемелĕ" йăтăлă статьăра автăр айăпленĕпе техникăла йăнăш кайнă. Тÿрлетсе çапла пулачала:

„Бригадăн çуракинче 55 гектар акмала тесе. илĕнĕр. Вара пĕрлешÿлĕе звено хисепне тата унăн ĕç графикĕ çакăн пек пулат:

№№	ĔÇ ЙĂЧĔСЕМ	Пĕр машăнăпа кунне мĕн чухлĕ ĕçлеме пултарни	Машинăсен хисепĕ	Пĕтĕм ĕç тухăçĕпех	Кирлĕ ĔÇ ЫЙĂ	Кирлĕ Лашасем
1.	Икĕ касăлă плугпа сухалласси	1,6	5	8,0	5	10
2.	Сÿреллесси (2 кут)	2,0	4	8,0	4	8
3.	13 ротлă çĕлăкăпа акасси	10,0	1	10,0	2	4
	Пĕтĕмпе	—	—	—	11	18

Акана тухнă малтанхи кун пĕтĕм ĕç лашисем тата çĕлăкăпа ĕçлеме çирĕплетнĕ колхозниксем суха тăваççĕç. Çапла вара çак кун хушшинче 11,2 гектар çĕре сухалаççĕ тата 8 гектар сÿреллеççĕ.

Пилĕк кун хушшинче 40 гектар çĕре акса хăвараççĕ.

Кун пек тусан звенон ĕç графикĕ çапла пулат:

Кунсем	Сухалласси	Сÿреллесси	Акасси
1	11,2	8	—
2	19,2	16	10
3	27,2	24	20
4	35,2	32	30
5	40,0	40	40

Пиллĕкĕмĕш кунĕнче звено кайа йулса акакан культурăсем çине кусăт. Çапла вара ку звено çичĕ кун хушшинче 55 гектар çĕре акса çитерет".

Ответлă редактăр Н. М СЕМЕНАВ.

Тухтăра киле чĕнмели йĕркесем

Поликлиникăн Шупашкар хулинчи **граждансене çакна асăрхаттарать: килте пулăшу пама, тухтăра чĕнес пулсан, вăрçесене ирхине 8 сехетрен пуçласа 12 сехетчен йышăнаççĕ. Ÿйрăм, йăвăр чирлисем патне сĕç дежурăй тухтăра кăçхине 6 сехет те 30 минутчен ăама пултараççĕ.**

Анчах, нумайăшĕ граждансем тухтăра ирхине чĕнме пултараççĕ пулин те, **кăçхине дежурăй тухтăра чĕнсе килте пулăшу парас условиесене пăсаççĕ (дежурăй тухтăра йăлăн ятлашшăн ĕç пани, пулăшу парассине вăхăтра тума чарни, ĕç пахалăхне чакарни тата ытти те).**

Çавнашкалах тата çакна асăрхаттартăр, килте пулăшу пама чирлисем хăйсем чир пирки амбулаторине пыма пултараймаççĕ пулсан сĕç тухтăра киле чĕнме ÿратăр.

Тухтăра киле чĕннĕ чух тĕрĕç адрĕсе катартмала: урам йăвĕ, çурт номĕр, хăтер номĕр, чирлĕ сынăн хушаматне, вăл мĕнле çулталăк тата чĕнекенĕн хушаматне катартмала.

Дирекци.

Шупашкарти Водопровод кантурĕ

Шыв будкисейчен шыв илекенсене

Шыв илме абонемент кĕпекисем илме сĕнет.

Кĕнекесене „Водосветăн" абонент сĕтелĕнче сутаççĕ.

Катартма çурт кĕнеки илсе пымала.

„Водоканализаци" тыткăмĕ.

3—3

Чăвашсен Государствăй Издательствине БУХГАЛТĔР тата СЧЕТОВОД кирлĕ.

Пичет çурчĕ, 4-мĕш хуттăх.

Аслă бухгалтĕр патне пымала.

ДИРЕКЦИ.

3—3

Шоферсем

хăйсен кивĕ шофĕр удостоверенийĕсене çĕнницемпе улăштармала.

Кăçалхи майăн 1-мĕшĕ иртсен кивĕ удостоверенисем пăрахăçа тухаççĕ.

Чăваш АССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕ сумĕнчи Рабочисем-не Хресченсен Милици управленийĕн Государствăй Автоинспекцийĕ.

Академи театрĕнче

Апрелĕн 4-мĕшенче

Вырăсла спектакль

Тур тăвансем тата Шейнăй.

Очная ставка

(4 пăвăлă)

Режиссĕр Г. В. СТРАНСКИЙ

лартăт.

Талон № 157.

„Чăвашкино" трестне

çăсăлă тата ахаль аппаратсемпе вырăнтан-вырăна сÿресе ĕçлеме

киномеханиксем кирлĕ

Условиесемпе паллашма трест кантурне пымала.

3—1

Кăçалхи мартăн 16-мĕшĕнче, кăнтăрла, Сĕрпÿ хулинче кăкарса тăратнă сĕртен

кÿлне лаша (кĕсре) илсе кайна.

Паллăсем: тĕсĕ—тур, силхи икĕ йĕнеле 6 султа, тарăвусна çинче 7 пăт сĕлĕ тата 3 машăр çăпата пулнă.

Çак адресле пĕлтермелле: Асăл Тимĕш Сĕрпÿ р. Тимофей Михейева.

Пур те, пур те!

Кирлĕ тĕслисене суйласа илме васкăр!

Суркунне çитнĕ май Чĕваттерăн Тимĕр-тăмăр магазинне хуçалăхра кирлĕ таварсем çĕнĕрен килнĕ:

сăрсем, емаль, тĕслĕрен белилă, пуçнĕ çу, авăртнă пур, шпалерсем, тата ытти хуçалăх таварĕсем.

Электричествăй лампăчкисем, турçăн абажурсем ăаланах сутлăх пур.

ЧĔВТТЕРГ.

„РОСГЛАВКОНДИТЕРАН" Канашри бази

пур организацисене те çакна пĕлтерет, кондитер симĕрçене базăран илнĕ чух пĕр хутлăха панă доверенăсене катартмала; доверенăссемсĕр товар памаççĕ.

„Росглавкондитер".

„Чăваш Коммунĕ" сырăнса илмели хаксем: 1 уйăха—30 т., 6 уйăха—15 т., 3 уйăха—7 т. 50 пус, 1 уйăха—2 т. 50 пус. Алçырăвĕсене кайала памаççĕ.

Уполномоченный Чувашглавлита № 168 Гор. Чебоксары, Типография № 1 Чувашполиграфтреста. Заказ № 301. Тираж 16.250 экз. П. б. 85—94 см. 1—1 п. л.